

Vlaams
Parlement

vergadering **C285**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

van 23 juni 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de sensibilisering van hooggevoelige personen (HSP) – 2571 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de Interministeriële Conferentie Justitiehuisen – 2525 (2014-2015)	5
VRAAG OM UITLEG van Renaat Landuyt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanbevelingen van het Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW) inzake strafuitvoering en de juridische eerstelijnschulp – 2531 (2014-2015)	11
VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de deregulering in de kinderopvang – 2548 (2014-2015)	16
VRAAG OM UITLEG van Tine van der Vloet aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het aanmoedigen van alternatieve private vormen binnen het sociaal ondernemen – 2578 (2014-2015)	19
VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de informatie aan slachtoffers van verkrachting door hulplijn 1712 – 2583 (2014-2015)	24
VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de verdeling van de uitbreidingsmiddelen 2015 voor de kinderopvang – 2584 (2014-2015)	29
VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid – 2592 (2014-2015)	33
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over gehoorschade in Vlaanderen – 2602 (2014-2015)	40

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de sensibilisering van hooggevoelige personen (HSP) – 2571 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Katrien Schryvers

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Mevrouw Emmily Talpe (Open Vld): Minister, op 5 januari 2015 diende ik een schriftelijke vraag in bij minister Muylers waarin ik vroeg naar de mogelijkheden voor arbeidsondersteunende maatregelen om mensen met een hooggevoelige persoonlijkheid, ook wel Highly Sensitive Persons (HSP) genoemd, te ondersteunen op de werkvloer vanuit de VDAB.

In het antwoord van minister Muylers werd gesteld dat er voor de toekenning van bijzondere tewerkstellingsondersteunende maatregelen gewerkt wordt met twee classificaties, DSM-IV (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) en ICD-10 (International Classification of Diseases). Aangezien de duidelijke wetenschappelijke classificaties opgenomen zijn in deze manuals, zijn die uiterst bruikbaar voor het classificeren van arbeidshandicaps en -stoornissen.

HSP is geen stoornis, maar een persoonlijkheidskenmerk. Daardoor kunnen we die niet terugvinden in deze werken. Ook het stellen van een diagnose is erg moeilijk. Net als bij chronischevermoeidheidssyndroom (CVS), dat echter wel opgenomen is in ICD-10, is HSP vooral een beschrijving van klachten en is het erg moeilijk te determineren.

In Vlaanderen bestaat een uitgewerkt platform voor hooggevoelige personen. Samen met HSP Vlaanderen organiseerde professor Elke Van Hoof recent een colloquium waar nieuwe inzichten vanuit de wetenschap werden aangereikt. HSP zou 15 tot 20 procent van de bevolking treffen. Het zou om een aangeboren karaktereigenschap gaan die het gevolg is van een bepaalde werking van het centraal zenuwstelsel. Verschillende onderzoekers, waaronder Elaine Aron, een experte in het domein, zijn er daarom dan ook voorstander van om HSP op te nemen in de nieuwe DSM-V.

HSP Vlaanderen haalt vanuit haar expertise aan dat er veel gading in sensibilisering kan worden gezocht. De meeste hooggevoelige personen zijn immers perfect in staat om goed te functioneren in de reguliere arbeidsmarkt, op voorwaarde van kleine aanpassingen, bewustwording en een betere bespreekbaarheid van het probleem.

Hooggevoelige personen komen in diverse bedrijfstakken voor. Op het colloquium erkende Fons Leroy vanuit de VDAB dat hooggevoelige personen sterk complementair zijn met andere werknemers en dus veel troeven voor de werkgever in hun mars hebben. Het zijn soms kleine zaken die het verschil kunnen maken tussen het optimaal functioneren en het afstevenen op een psychosociale problematiek die het werken voor lange tijd onmogelijk maakt. De bewustwording een hooggevoelig persoon te zijn is voor mensen met HSP een enorme stap bij het reduceren van de risicofactoren van psychosociale aandoeningen waar HSP de basis van vormt. Ook de bewustwording van de bevolking dat er personen met HSP bestaan en dat het om een aangeboren karaktereigenschap gaat, zou een stap in de goede richting zijn.

Deze regering wil zoveel mogelijk mensen aan het werk houden en sterk inzetten op de preventie van risicofactoren die naar burn-outs en depressiviteit leiden.

Minister, kan er binnen de campagnes inzake geestelijke gezondheidszorg aandacht worden besteed aan HSP? Welke initiatieven zouden nog kunnen worden genomen om deze karaktereigenschap meer bespreekbaar te maken?

Wat is uw visie op de rol van de geestelijke gezondheidszorg ter bestrijding van het risico op burn-outs en depressiviteit voor mensen met HSP? Bent u van mening dat de psychotherapeuten en psychologen in de centra voor geestelijke gezondheidszorg voldoende gevormd zijn en voldoende inzicht hebben in HSP?

Kunt u ten slotte werk maken van een eenduidig kader voor de detectie van HSP en de aanpak van de problemen die ermee gelieerd zijn? Kunt u hierbij in overleg gaan met HSP Vlaanderen en een beroep doen op hun waardevolle expertise?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega, HSP wordt op dit moment niet specifiek belicht in de campagnes rond geestelijke gezondheid. Die campagnes zijn gericht op de brede aanvaarding van het 'anders zijn', je psychisch niet goed voelen en daarover kunnen en durven spreken. We geloven dat die generieke aspecten enorm waardevol zijn, ook voor hooggevoelige personen en hun omgeving. Daarnaast zijn we uiteraard graag bereid om te onderzoeken of er op de website www.geestelijkgezondvlaanderen.be specifieke aandacht kan worden geschonken aan hooggevoeligheid.

Ik denk dat we het best de verantwoordelijken van HSP Vlaanderen eens uitnodigen op het kabinet met een aantal mensen van de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's), maar ook van de Associatie Beeldvorming van Te Gek!? en de Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheid (VGG) om te bekijken wat mogelijk is en wat er in de meer generieke benadering kan worden gespecificeerd of als specifiek item kan worden aangeboden.

In de preventie van geestelijke gezondheidsproblemen en met betrekking tot de geestelijke gezondheidsbevordering werken we in Vlaanderen rond universele en integrale thema's zoals veerkracht. Campagnes zoals Fit in je Hoofd richten zich op de brede bevolking. Tegelijkertijd proberen we gericht en persoonlijk te werken, zoals op de nieuwe website van Fit in je Hoofd. Bezoekers krijgen oefeningen op maat en worden gecoacht in het vergroten van hun veerkracht. Elke burger in Vlaanderen die te maken krijgt met psychische problemen, zoals burn-out of depressie, heeft uiteraard recht op de nodige, kwaliteitsvolle hulp. Er is daarvoor in de gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg, zoals de centra voor geestelijke gezondheidszorg, uiteraard aandacht. Zij bieden behandeling en zijn ook actief op het domein van preventie, vroegdetectie en vroeginterventie. Het is belangrijk dat signalen van geestelijke gezondheidsproblemen in een vroeg stadium worden opgemerkt. Al snel kan er worden ingegrepen en kan er worden voorkomen dat de problemen inzake geestelijke gezondheidszorg verder escaleren en er meer ingrijpende hulp nodig is die een grotere impact heeft op de patiënt, zijn omgeving en de samenleving.

Het sensibiliseren van zorgverleners op de eerste lijn zoals de huisarts is een belangrijk middel in de preventie van problemen inzake geestelijke gezondheidszorg. Ook in de opleiding van huisartsen en andere eerstelijnsverleners is er daarom ook aandacht voor psychische problemen.

Wij organiseren begin 2017 een gezondheidsconferentie over de eerstelijnsgezondheidszorg. In alle voorbereidende werkgroepen zal het aspect geestelijke gezondheid worden meegenomen. Daarnaast experimenteert de Vlaamse overheid al enkele jaren met een eerstelijnspsychologische functie, in zeven kleinschalige projecten. Die functie is eveneens goed geplaatst om milde psychische problemen snel te ondervangen en mits kortdurende begeleiding, psycho-educatie enzovoort de veerkracht opnieuw te herstellen.

Ten slotte is de 'awareness' rond psychische moeilijkheden, burn-out, depressie enzovoort globaal gezien toegenomen in onze samenleving. Meer en meer zien we hier een gedeelde verantwoordelijkheid in verschillende sectoren. Er bestaan

dan ook steeds meer initiatieven, ook op regionaal niveau, om de 'awareness' rond psychische problemen groter te maken. Ik denk bijvoorbeeld aan de psycho-educatieve infosessies van de mutualiteiten en beeldvormingsinitiatieven van steden en gemeenten.

Als het gaat over de werkplek is er vanuit het federaal niveau heel wat aandacht voor de problematiek van de depressie. Ik neem aan dat u dat weet.

Het therapeutisch personeel in de cgg's is opgeleid om behandeling te geven bij ernstige psychische problemen. Zij hebben de nodige gecertificeerde basisopleiding gevolgd, vaak nog aangevuld met een erkende psychotherapeutische opleiding. Daarnaast is er in het HRM-beleid van de cgg's voldoende aandacht voor bijscholing zodat het personeel op de hoogte blijft van nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen en therapeutische methodieken. De therapeuten hebben aldus een brede kennis van psychische en psychiatrische problematieken en opereren in een multidisciplinair team, waarin heel wat verschillende expertises worden samengebracht.

In het structureel overleg dat wij met de sector hebben gehad, is het thema van HSP nog niet aan bod gekomen. Zoals gezegd, denk ik, als ik uw vragen goed heb beluisterd, dat het het meest eenvoudig is als we op het niveau van het kabinet het initiatief nemen om een aantal partijen in contact te brengen met HSP Vlaanderen.

Zoals gezegd, is het tot nu toe onze voorkeur geweest om een integrale en globale aanpak inzake geestelijke gezondheidsbevordering en vroegdetectie te organiseren. We maken daarbij geen onderscheid op basis van persoonlijkheidskenmerken. Indien er daarvoor redenen zouden zijn en dat binnen de mogelijkheden zou liggen, is er uiteraard geen enkel bezwaar om dat mee te bekijken. Ik denk eerlijk gezegd dat het het meest praktisch en pragmatisch is dat we dat overleg organiseren.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Mevrouw Emmily Talpe (Open Vld): Dank u wel, minister. Het is heel positief dat u erkent dat we moeten inzetten op het kenbaar maken van wat HSP precies is en op sensibiliseren bij de eerstelijnsverzorgers. Het treft 15 tot 20 procent van de bevolking. Dat is een immens grote groep. Ook heel wat experten en onderzoekers stellen dat we HSP moeten opnemen in DSM-V. Dat is niet zomaar, het is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek, en daar mogen we niet lichtzinnig mee omgaan.

Het is uiteraard niet evident om die diagnose te stellen. Er zijn verschillende gradaties. Er is een duidelijk kader nodig. Ik ben dan ook heel enthousiast over uw voorstel om in gesprek te treden met HSP Vlaanderen. Zij zijn het best geplaatst om vanuit hun ervaring te kijken hoe we dit kenbaar kunnen maken bij het grote publiek. Ze kunnen een enorme meerwaarde leveren, vanuit hun expertise, op wetenschappelijk vlak en qua informatievergaring. Ik kijk uit naar de resultaten van die gesprekken en de mogelijke concrete acties die eruit voortvloeien. Ik ben in blije verwachting.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de Interministeriële Conferentie Justitieuizen – 2525 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Katrien Schryvers

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

De heer Lorin Parys (N-VA): Minister, op 16 maart 2015 was er de eerste Interministeriële Conferentie (IMC) Justitiehuisen. Begin deze maand vond de opvolgingsconferentie plaats, op 9 juni 2015. Die IMC's zijn een verplichting omdat de bijzondere wetten inzake staatshervorming voorzien in een overleg tussen de federale overheid en de gemeenschappen als de opdrachten van de justitiehuisen wijzigen.

Op de agenda van de laatste IMC stonden alle maatregelen in uitvoering van het federale justitieplan van federaal minister Geens die een impact zullen hebben op de opdracht van de Vlaamse justitiehuisen en het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht. In de commissievergadering van 12 mei 2015 vertelde u dat een globale impactanalyse over die federale plannen in de steigers stond.

De Bijzondere Financieringswet (BFW) voorziet in een aanpassing van de dotatie op basis van het aantal mandaten dat de justitiehuisen moeten uitvoeren, maar dit mechanisme treedt pas in werking in 2019, als ik goed ben geïnformeerd. Als er nu regels veranderen, waardoor er meer Vlaamse enkelbanden zullen zijn in de drie jaren voor 2019, moeten we ervoor zorgen dat Vlaanderen niet voor die factuur opdraait.

Minister, kunt u een inschatting maken na deze tweede IMC van de precieze impact op de Vlaamse bevoegdheden van het justitieplan van minister Geens? Wanneer zal de concrete en globale impactanalyse eventueel worden afgerond? Wat is uw inschatting?

Op het overleg werd ook geagendeerd dat er een afstemming zou worden gemaakt van de capaciteit van de justitiehuisen met de opdrachtgevers. Wat is het resultaat van deze afstemming? Wanneer zal de federale minister de dotatie aan de Vlaamse Regering hiervoor aanpassen? Plant u nog verder overleg met uw federale collega? Kunt u een timing geven voor de concrete maatregelen in de toekomst?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega, zoals inderdaad gezegd in de commissievergadering van 12 mei 2015 moet een impactanalyse van het justitieplan van de federale minister van Justitie worden gemaakt op basis van de concrete wetsontwerpen na overleg met de gemeenschappen. We hebben een eerste generieke analyse gemaakt van het justitieplan en gekeken waar de uitvoering ervan mogelijk een effect heeft op de opdrachten voor de justitiehuisen. Alle maatregelen in uitvoering van het justitieplan die een impact hebben of zouden hebben op de gemeenschappen moeten het voorwerp uitmaken van overleg met de federale overheid binnen de IMC Justitiehuisen.

Op de vergadering van 9 juni 2015 werd het voorontwerp van wet houdende de wijziging van de wet inzake elektronisch toezicht als autonome straf en probatie als autonome straf besproken, alsook het voorontwerp tot reparatie van de voorlopige hechtenis bij elektronisch toezicht. De invoering van de autonome straffen elektronisch toezicht en probatie zal niet enkel een invloed hebben op de werkwijze die de justitiehuisen en het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht hanteren, maar meer dan waarschijnlijk ook een impact hebben op het aantal mandaten in de justitiehuisen en het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht en op het aanbod aan hulpverlening en alternatieve gerechtelijke maatregelen, zoals werkstraffen en leerstraffen, waarop een beroep wordt gedaan voor de uitvoering van de probatiemaatregel.

De zeer concrete impact zal maar duidelijk worden op basis van het vorderingsbeleid van het openbaar ministerie en de beslissingen van de zetelende magistratuur en de probatiecommissies. Diverse in het justitieplan aangekondigde maatregelen in de strafwet, strafvordering en de strafuitvoering hebben mogelijk een impact op het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Het is immers de

intentie van de federale minister van Justitie om de gevangenisstraf te beschouwen als ultimum remedium. We verwijzen hiervoor onder meer naar de afschaffing van gevangenisstraffen onder één jaar, de gerationaliseerde tijds-voorwaarden, de maatregelen tot uitbreiding van de bemiddeling in strafzaken, de nieuwe interneringswet, de verdere implementatie van het zorgtraject voor geïnterneerden en het favoriseren van de voorlopige hechtenis bij elektronisch toezicht. De impact van deze maatregelen zal maar duidelijk worden als het justitieplan wat deze aspecten betreft, uitmondt in concrete initiatieven en wetsontwerpen.

De voorstellen en wetsontwerpen die een impact hebben op de opdrachten van de justitiehuisen worden, zoals gezegd, besproken op de IMC Justitiehuisen. Wij proberen daarover op een constructieve manier te overleggen met de federale overheid en de andere gemeenschappen binnen de IMC, maar ook via onze vertegenwoordiging in het College van procureurs-generaal.

De impactanalyse die we nu hebben gemaakt, is voor ons een eerste aanzet op basis van de gegevens die nu voorhanden zijn. Het is wat we zouden kunnen noemen 'work in progress', naarmate de uitwerking van het justitieplan concreet wordt en dit zich op het terrein vertaalt in het vorderingsbeleid van het openbaar ministerie en het beslissingsbeleid van de justitiële actoren. Op basis van een nulmeting en/of een monitoring zullen we de nood aan bijkomende capaciteit en financiële middelen voor de justitiehuisen, het Vlaams Centrum voor Elektronisch Toezicht en het aanbod in kaart brengen en zullen wij de mogelijke noodzaak aan bijkomende financiële middelen ook voorleggen bij volgende begrotingsbesprekingen.

In het kader van de IMC zijn drie werkgroepen aan de slag. Een eerste werkgroep justitiehuisen bespreekt de verschillende initiatieven die een impact hebben op de opdrachten van de justitiehuisen. Een tweede werkgroep subsidies heeft de opdracht om een regeling voor te stellen voor de financiering van het aanbod door het Veiligheidsfonds en het Verkeersveiligheidsfonds. Een derde werkgroep financiering heeft tot opdracht om voorstellen te formuleren over de uitwerking van de modaliteiten zoals ze in de BFW voorkomen.

Die groepen vergaderen met een regelmaat. Een belangrijke opdracht is om een definitie vast te leggen van het begrip 'mandaten'. Zoals u terecht aangeeft, is dat cruciaal om een nulmeting te doen en de gevolgen te zien. Voor een aantal zaken is het voor mij wel duidelijk dat er een budgettaire consequentie is. Dat heb ik ook met zo veel woorden aan de minister van Justitie gezegd, dat ik denk dat daarover beraad nodig zal zijn in de Vlaamse Regering.

Zoals reeds aangegeven, wensen we de afstemming van de capaciteit van de justitiehuisen met de opdrachtgevers te agenderen op enerzijds de overlegstructuren opgericht in het kader van het samenwerkingsakkoord Justitiehuisen en anderzijds met het College van de hoven en rechtbanken en het College van procureurs-generaal. De overlegstructuren zijn tot op heden nog niet opgestart. Daarnaast pleiten we voor een Vlaams overleg met de leden van de colleges om de accenten die Vlaanderen wenst te leggen goed te kunnen doorspreken, om te komen tot werkbare en structurele afspraken inzake de capaciteit van zowel de justitiehuisen, het Vlaams Centrum voor Elektronisch Toezicht als de hulp- en dienstverlening met het oog op een efficiënte uitvoering van de mandaten. Ook die vraag is bij het IMC aan bod gekomen, of we voldoende gesprekpartners kunnen ontmoeten die hun wensen en intenties met ons kunnen bespreken, om te kijken hoe we daarvoor een adequaat kader kunnen ontwikkelen in Vlaanderen.

Het overleg met de minister van Justitie wordt uiteraard voortgezet in het kader van de IMC Justitiehuisen. We hebben nu twee vergaderingen gehad, het zal aan een behoorlijk tempo voortgaan, zeker in het licht van de initiatieven die men federaal het parlement wil laten doorgaan.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

De heer Lorin Parys (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U kunt mijn eerste vraag raden. U had het over een eerste inschatting die u hebt gemaakt. Kan het parlement daarin inzage krijgen?

Ik heb nog een tweede belangrijke vraag. Ik hou wel een slag om de arm omdat ik niet alle elementen van het dossier even goed doorgrond als u en uw kabinet. U zegt dat er drie werkgroepen binnen de IMC zijn opgericht. De derde werkgroep gaat over de financiering. Die financiering gebeurt volgens de modaliteiten van de zesde staatshervorming. Moet dat niet worden aangepast? Als ik het goed heb begrepen, zegt de wet dat we in 2019 via een audit van het Rekenhof zullen terugrekenen hoeveel mandaten en hoeveel extra enkelbanden erbij zijn gekomen vanwege de veranderingen die op het federale vlak zijn doorgevoerd. Op die manier riskeren we in Vlaanderen de voorfinanciering te doen van de veranderingen die ze op federaal niveau van plan zijn te doen. De Bijzondere Financieringswet is er volgens mij van uitgegaan, een soort rebus sic stantibus, dat over de volgende drie jaar ongeveer hetzelfde aantal mandaten zou worden opgenomen door de gewesten en gemeenschappen.

Aangezien de federale overheid dergelijke grote hervorming op de tafel legt met een heel grote impact op de mandaten en het aantal enkelbanden die de justitiehuisen zullen moeten opvolgen, is de vraag of dat principe niet ter discussie moet komen te staan. Getuigt het wel van goed nabuurschap om ervan uit te gaan dat Vlaanderen alleszins drie jaar de factuur moet voorfinancieren?

Mag het parlement weten wat de globale impactanalyse zegt? Wordt er gewerkt aan een oplossing voor het huidig ingeschreven principe dat ons met de factuur of de voorfinanciering opzadelt? Wanneer is de volgende samenkomst van de Interministeriële Conferentie Justitiehuisen?

De voorzitter: De heer Landuyt heeft het woord.

De heer Renaat Landuyt (sp.a): Voorzitter, minister, ik sluit me aan bij de vragen van de heer Parys, maar wil nog doorgaan op zijn tweede vraag. In het verleden, toen ons land nog niet federaal was, werd men geconfronteerd met een vervolgingsbeleid dat leidde tot kosten voor het budget. In de mate dat men alternatieve sancties vroeg en kreeg, betekende dit ook een impact op het budget van de nationale overheid.

Nu zijn er drie trappen. Ten eerste is er de minister van Justitie, die aankondigt dat er meer richting alternatieve bestraffing mag worden gewerkt. Hij vertaalt dat in wetgeving en wellicht ook in een signaal aan de parketten-generaal, voor zover hij daar inspraak heeft. Formeel zou hij die moeten hebben. Zo niet, heeft hij toch een stuk leiding in de grote lijnen.

Het klinkt mij als muziek in de oren dat u in de richting van een Vlaams overleg wilt gaan inzake de accenten en het werkbaar. Als we ons concentreren op het financiële effect van wat op federaal niveau is beslist, dan stellen we ons passief en retroactief op. Ik meen in uw antwoord te horen dat u ook proactief inspraak wenst te hebben met betrekking tot vervolging. Dit zoeken naar een Vlaams overleg met de parketten-generaal vind ik een erg goede stap. Als we gestalte willen geven aan een Vlaams justitiebeleid inzake strafuitvoering, mogen we dit niet beperken tot de financiering maar moeten we ook proberen inhoudelijk te sturen vanaf de vordering. Ik ben zeker tevreden op dat vlak.

Hoe is de werkverdeling tussen de minister-president – onze vertegenwoordiger in het college – en uzelf?

Is er enig perspectief dat u dit kunt inbedden in de Interministeriële Conferentie Justitiehuisen? Is er perspectief om een sterkere vertegenwoordiging te hebben bij het overleg met de parketten?

Minister Jo Vandeurzen: De volgende IMC is gepland op 26 oktober.

Mijnheer Landuyt, er is een goede taakafsprake gemaakt. De Vlaamse overheid is vertegenwoordigd in het College van procureurs-generaal via de minister-president. We bereiden de punten voor die vanuit Vlaanderen op de agenda worden gezet en zijn daarbij aanwezig. Concreet zal de minister van Justitie in de volgende periode het college bijeenroepen en daarop zullen de deelstaten worden uitgenodigd. We hebben natuurlijk overleg met de minister-president om aan te geven welke thema's aan bod moeten komen.

We zijn ook aanwezig in een aantal expertisenetwerken. Het college werkt met expertisenetwerken waarbij men bepaalde specifieke expertise toewijst aan bepaalde leden van het college en mensen van het openbaar ministerie. Die vormen netwerken. In een aantal ervan zijn de deelstaten aanwezig. Ook WVG zit in een aantal van die netwerken als betrokken partij om informatie uit te wisselen en te verkrijgen. Op dat vlak lijkt het me institutioneel ok. De opstart is altijd een beetje moeilijk, maar het functioneert wel.

We zijn ook vragende partij voor andere overlegplatformen. Ik weet niet of u een zicht hebt op het aantal overlegplaatsen dat er momenteel bestaat tussen de regio's, de gemeenschappen en de wereld van justitie. Ze zijn historisch opgebouwd, al dan niet onderbouwd door een wet dan wel door een samenwerkingsakkoord. Dat zijn er heel veel, bijvoorbeeld inzake kindermishandeling, intrafamiliaal geweld, slachtoffers, verkeer enzovoort. Het moment is aangebroken om die te hergroeperen en die actoren erbij te betrekken die volgens ons aanwezig moeten zijn om het vertrouwen om de maatregelen correct te kunnen uitvoeren, niet te beschamen. We moeten het vooral weten en kunnen begrijpen.

U suggereert misschien dat we nu zullen zeggen aan magistraten wat ze moeten doen. Het is belangrijk om te proberen kaders te creëren waarin we het voorspelbare, het modulaire en het hanteerbare kunnen vatten. Dat is een werk dat niet op enkele weken of maanden klaar zal zijn omdat de minister van Justitie met de actoren het overleg moet organiseren. Een aantal zaken zijn trouwens identiek voor de Franse Gemeenschap. Het is niet zo dat we dan per definitie moeten zeggen dat we een aparte structuur nodig hebben, maar minstens een aantal overlegfora.

Op de IMC is afgesproken dat we voorstellen mogen doen en technische analyses zullen maken. We zullen dit proberen voor te bereiden tegen de volgende IMC. Bij de ronde van de justitiehuisen is me opgevallen dat er inzake de praktische manier van werken veel verschil bestaat tussen de gerechtelijke arrondissementen en de justitiehuisen. Op een moment dat we elke euro zo efficiënt mogelijk moeten inzetten om de strafuitvoeringsketen zo correct mogelijk te laten functioneren, is Vlaanderen vragende partij om met de actoren van justitie dat gesprek te voeren. De probatiecommissies zijn er overal, maar ik heb gemerkt dat er hier en daar zeer goede best practices zijn, maar dat er vaak heel erg wordt vertrokken van de inzichten van de ene of de andere. Diezelfde vragen stellen die actoren ook over de actoren in de welzijnssector. Ik denk bijvoorbeeld aan het beroepsgeheim. De ene of de andere vult dat soms ook in met een andere nuance.

In de opbouw van de Interministeriële Conferentie Justitiehuisen moet dit soort zaken aan bod komen. We moeten kijken hoe we met respect voor de autonomie en de prerogatieven een aantal zaken kunnen stroomlijnen.

Mijnheer Parys, u had een vraag over de staats hervorming. Je kunt voor- of tegenstander zijn van deze staats hervorming, maar de realiteit is dat er een

bepaald effect is van de beslissingen die op het ene niveau worden genomen. Dan gaat het niet alleen over de minister van Justitie of het Federale Parlement, maar ook over diegenen die binnen dit kader een vorderingsrecht uitoefenen en vonnissen maken. We moeten daar rekening mee houden.

U kunt misschien zeggen dat het hét moment is om over een nieuwe financieringswet te onderhandelen. Dat zou een vraag kunnen zijn, maar het ziet er niet naar uit dat dit zich op korte termijn zal voltrekken. De eerste boodschap is continuïteit en inkantelen. Dat betekent dat we moeten proberen om daar greep op te krijgen. Op dit moment is dat via dialoog. Enerzijds krijgen we een zicht op een aantal denkoefeningen met betrekking tot de autonome straf, het elektronisch toezicht, probatie, bemiddeling enzovoort. Onze administratie kan daarop reageren en er kan worden gekeken wat de aandachtspunten voor ons zijn. Dat doet de Franse Gemeenschap ook. Anderzijds zullen we ook een aantal budgettaire consequenties onder ogen moeten nemen. Dat is de onvermijdelijkheid van het systeem. Er zijn ook vragen in de andere richting, van zaken die gefinancierd moeten worden op het federale niveau. Ik heb verwezen naar een aantal bestaande fondsen waaruit maatregelen worden gefinancierd. Ook daar zijn we vragende partij voor een kader waardoor het projectmatige van de maatregelen kan worden bemeesterd. Er zijn op dit moment vragen die wederzijds moeten worden beantwoord.

Ik zou het parlement niet correct informeren mocht ik niet zeggen dat ik aan de federale minister heb gezegd dat een aantal zaken die federaal worden gewenst een budgettaire consequentie zullen hebben. Daarover zal dan worden gedebatteerd. Dat is niet te vermijden.

Nog een voetnoot: de transitie wordt door vele juristen en criminologen beschouwd als een goede visie. Er is veel te zeggen voor een gemeenschapsgerichte justitie. Het is niet zo dat er zich op het inhoudelijke vlak een fundamenteel probleem voordoet.

Ik zal de nota overmaken waarin de algemene mechanismes worden beschreven, maar die zal u weinig verrassend overkomen. Die maakt melding van de passages in de wetsvoorstellen en -ontwerpen die betrekking hebben op mogelijke effecten op de gemeenschappen. Er worden beschouwingen gemaakt over wat dit betekent. Daaruit vloeit dan voort wat de parketten zullen doen met die materie en welke vorderingsmethode ze zullen gebruiken. Dat is een van de vragen die we via de minister-president stellen aan het College van procureurs-generaal. Hoe zullen ze in de praktijk omgaan met bepaalde zaken? Dat is bepalend voor het effect.

De heer Lorin Parys (N-VA): Hoeveel extra maatregelen schat u in? Hoeveel extra enkelbanden moeten er gemaakt worden? *(Opmerkingen van minister Jo Vandeurzen)*

We weten vandaag nog niet wat de impact van die federale veranderingen zal zijn.

Minister Jo Vandeurzen: Het is niet zo gemakkelijk. Ik zal u een voorbeeld geven. Ik was aanwezig bij de plechtige overdracht van het Nationaal Centrum voor Elektronisch Toezicht aan de gemeenschappen. Toen zag ik een aantal statistieken. Op één plaats in ons land zag ik een piek van elektronisch toezicht.

Toen ik vroeg waarom er een piek was, zei men mij dat er één onderzoeksrechter op een bijzonder actieve manier gebruik van maakt. Zo krijgt men natuurlijk op één plaats een geweldige capaciteit.

Het is niet zo gemakkelijk. Dat is ook de reden waarom ik – en met alle schroom omdat het natuurlijk respect moet worden opgebracht voor de onafhankelijkheid van de zetel en de structuren van het Openbaar Ministerie – toch vragende partij ben voor een vorm van overleg op het niveau van 'de gemeenschappen'. Voor mij

moet het niet per se met elke gemeenschap apart, maar toch met de gemeenschappen, met diegenen die kunnen spreken over de manier waarop zij denken dat het zal worden toegepast. Het is een beetje zoals met het jeugdrecht ook. Wij spreken met vertegenwoordigers van de zetelende en de staande magistratuur die de jeugdzaken opvolgen. Voor het parket is dat nog iets gemakkelijker dan voor de zetelende magistratuur. Op een bepaald moment is hun mandaat om anderen te vertegenwoordigen beperkt door de autonomie en de onafhankelijkheid.

Het is zoeken naar een structuur. We zullen daarin moeten groeien. Het is misschien ook vergaand dat wij gaan bepalen wat zij mogen doen. Zo zal het niet werken. Dat is ook niet de bedoeling.

De heer Lorin Parys (N-VA): Minister, wij zullen u zeker ondersteunen wanneer u met uw federale collega afspraken probeert te maken over de budgettaire implicaties van wat er nu gebeurt. Het is bijzonder belangrijk dat als de federale overheid de geest van een wetgeving verandert, de verantwoordelijkheid bij de juiste instantie wordt gelegd.

Minister Jo Vandeuren: Nogmaals, iedereen kan zijn visie hebben over de staatshervorming. Maar er staat nergens in de staatshervorming geschreven dat het gerechtelijk wetboek niet mag worden aangepast, of dat het wetboek van strafvorderingen niet mag worden aangepast, of dat het strafwetboek niet mag worden aangepast.

De heer Lorin Parys (N-VA): Neen, dat staat inderdaad niet in de staatshervorming. Maar het is wel zo dat als het over het gedeelte gaat dat wij eventueel moeten voorfinancieren, de dotatie die wij daarvoor van de federale overheid hebben gekregen, uitging van een dotatie rebus sic stantibus, wat vandaag niet meer het geval zal zijn. Dat is waar ik op wees.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Renaat Landuyt aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanbevelingen van het Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW) inzake strafuitvoering en de juridische eerstelijnschulp – 2531 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Katrien Schryvers

De voorzitter: De heer Landuyt heeft het woord.

De heer Renaat Landuyt (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, de problematiek leunt een beetje aan bij de vorige vraag maar is meer algemeen.

Minister, ik ben vooral begaan met het gestalte krijgen van de Vlaamse justitie, wat u niet zal verwonderen. Daarom vond ik uw conceptnota inzake het plan van aanpak van toekomstig beleid inzake justitiehuisen, interessant, maar ik was al wel ongerust door de titel. De nadruk leggen op justitiehuisen, alsof dit iets anders is dan justitie, is voor mij een zorgpunt.

In het vorig debat hebt u het woord 'beroepsgeheim' laten vallen. De tendens in uw conceptnota om een onderscheid te maken tussen justitie, wat federaal is, en justitiehuisen, houdt een zeker gevaar in. Dit gevaar komt naar boven als je de nota leest van de welzijnssector, van de mensen van het centrum algemeen welzijnswerk (CAW).

In de uitbouw van het Vlaamse justitiebeleid onder de koepel van welzijnsbeleid, is het geruststellende nieuws dat men voluit gaat voor de alternatieve benadering

van justitie. Het zorgwekkende nieuws is dat men veel minder spreekt van een duidelijk onderscheid tussen dader en slachtoffer, maar dat men uitgaat van patiënten – als het over zorg gaat – of cliënten. Je komt volledig in een logica van bezorgd omgaan met de betrokkene, weze het het slachtoffer, weze het de dader. De logica is dat men die persoon moet bijstaan en helpen en bij momenten beschermen tegen de justitie, bij manier van spreken.

In het kader van seksuele misdrijven hebben wij toestanden kunnen analyseren waar opdrachten door gerechtelijke instanties of door het parket aan de justitiehuisen uiteindelijk waren doorgegeven aan een welzijnsinstelling, maar soms ook aan justitieassistenten. Deze mensen begeleidden veroordeelde daders, maar vonden het niet nodig aan de rechter of aan het parket te melden dat er inbreuken waren gebeurd op de maatregelen vanuit de idee dat ze maatschappelijk werkers zijn die gebonden zijn aan het beroepsgeheim. Dat staat in het decreet beschreven en het CAW verwijst er ook naar. De efficiëntie van de strafuitvoering, die geen gevangenisstraf was, wordt dus ingepast in het begeleiden van personen en in het afschermen van noodzakelijke informatie van opvolging.

De mensen van het CAW zeggen dat het justitiepersoneel overheidspersoneel is dat wel meer moet melden, maar dat als zij mensen begeleiden in het kader van een alternatieve bestraffing, die voor hen cliënten zijn. Hun hoofdstuk over informatie-uitwisseling en opvolging – gegevensdeling – is in dit licht bijzonder onrustwekkend omdat het er zou kunnen toe leiden dat men op het Vlaamse niveau niet meer aan strafuitvoering kan doen omdat men volledig in de welzijnsproblematiek terechtkomt waar het beroepsgeheim iedereen afschermt. In het verleden zijn er analyses gebeurd over hoe het komt dat seksuele misdrijven zich zo kunnen 'voortplanten', en het bleek altijd te maken te hebben met het afschermen van gegevens en opvolging.

Minister, is het de intentie om effectief een soort Vlaamse strafuitvoering – weze het de alternatieve, want voor alles wat buiten de gevangenis gebeurt, zijn we bevoegd – volledig te integreren in een welzijnsbeleid, met alle consequenties, in het bijzonder rond gegevensdeling?

Ik heb dezelfde bezorgdheid, maar vanuit een andere invalshoek, rond de eerstelijnsrechtshulp. Als ik de suggesties en adviezen van het CAW lees, dan dreigt iemand die een probleem van consumentenrecht heeft, te eindigen met een begeleiding. Is het de intentie om ook een soort juridische eerstelijnsrechtshulp uit te bouwen die buiten het welzijnsbeleid kan worden beschreven?

Zijn we begonnen aan een Vlaams justitiebeleid of is het een uitbreiding van het gewone Vlaamse welzijnsbeleid, waar ik geen enkele kritiek op heb, maar waarvan ik denk dat het iets anders is dan een justitiebeleid in het kader van een strafuitvoering?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

De heer Lorin Parys (N-VA): Ik begrijp de vraag van de heer Landuyt, maar ik wil er toch even op wijzen dat de justitiehuisen vandaag ook werken volgens een filosofie waarin er eigenlijk een vermenging is tussen justitiële begeleiding en welzijn. Als ik het goed heb begrepen, is dat ook een van de dingen die we onder de loep zullen nemen wanneer we een nieuw decreet zullen uitwerken: is dit nog wel de juiste manier van werken en brengt het de beste resultaten voort? In die zin begrijp ik de vraag van de heer Landuyt niet helemaal.

Hij verwijst naar het werkstuk van de CAW's. Goed, ik weet niet of het nu het moment en de plaats is om het uitvoerig te bespreken. Ik ga dat alleszins niet doen. Er staan goede dingen in maar er staan ook dingen in waar ik uiteraard ook vragen bij heb. Een van de dingen die de heer Landuyt aanhaalt, is de

eerstelijnsrechtshulp. Ik denk dat dat het debat is dat wij in de commissie, en eerst in de schoot van de Vlaamse Regering, zullen hebben als het over de justitiehuisen gaat. Ik luister graag naar het antwoord van de minister.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Mevrouw Martine Taelman (Open Vld): Ik sluit me aan bij wat de heer Parys zegt. De vraag van de heer Landuyt is natuurlijk bijzonder fundamenteel en bijzonder interessant. Bij de bespreking van concrete dossiers, stoten we ook regelmatig op die problematiek. Wat doet welzijn? Hoever gaat vertrouwen? Wanneer moet je overschakelen naar sanctie? Hoe loopt de informatiedoorstroming? Het is een debat dat we nog heel vaak zullen moeten voeren en dat we grondig zullen voeren, bijvoorbeeld over de impact van het beroepsgeheim. Hoever gaat dat?

Het is een interessante vraag, maar het is een heel breed onderwerp om hier in een vraag om uitleg uit te klaren.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, zoals u in mijn beleidsnota hebt kunnen lezen, hebben we een justitieel luik aan het welzijns-, gezondheids- en gezinsbeleid toegevoegd. Het is voor de eerste keer dat in de beleidsnota een eigen strategische doelstelling is geformuleerd. We willen hiermee de aandacht vestigen op het maatschappelijk belang van het samenspel tussen justitie en hulpverlening. Criminaliteit is een maatschappelijk probleem dat in diezelfde samenleving zijn antwoord moet vinden.

Voor de justitiehuisen zetten we dan ook in op een versterkte samenwerking met de Vlaamse bevoegdheidsdomeinen. Zij spelen immers een belangrijke rol bij de re-integratie van daders en de omkadering van slachtoffers. De inbedding van de afdeling Justitiehuisen in het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is dan ook een opportuniteit, een kans om de raakvlakken tussen justitie en welzijn te doen toenemen. Dit wordt ook door bijvoorbeeld de CAW's als positief bevonden.

Tegelijkertijd willen we wijzen op de specifieke positie die de justitiehuisen innen als schakel tussen justitie, welzijn en gezondheidszorg. Eerder dan samen te vallen met deze welzijnspartners, kenmerken de justitiehuisen zich door een duidelijk onderscheiden finaliteit en eigen werkingsprincipes. De precieze verhouding tot de partners, de rol en kerntaken van de justitiehuisen zullen verder worden uitgeklaard in een kerntakendebat dat zal resulteren in een Vlaamse conferentie 'justitiehuisen' waarin alle stakeholders worden betrokken. Zoals opgenomen in de conceptnota, zal deze conferentie in het najaar plaatsvinden.

Uiteindelijk is het de bedoeling om de specifieke positie van de justitiehuisen te verankeren in een decreet Justitiehuisen. In dat decreet zal dan ook te lezen zijn hoe het welzijnsbeleid weerspiegeld wordt en wat daarvan de afbakening is als het gaat over de begeleiding en omkadering van justitiabelen.

De heer Parys en mevrouw Taelman brengen de juiste nuance aan in het verhaal. Het is geen nieuw verhaal. Dat weet de heer Landuyt natuurlijk ook. Die dubbelheid is altijd een issue geweest in hoofde van de justitie-assistenten. Bij de creatie en in de voorbereidende werken is dat al uitvoerig aan bod gekomen. Mevrouw Taelman heeft er ook naar verwezen. Ook de kwestie van het beroepsgeheim stelt zich nu echt niet concreet naar aanleiding van de overkomst van de justitiehuisen naar de gemeenschappen. In de integrale jeugdhulp enzovoort komen die issues regelmatig aan bod. Het is ook een delicate oefening.

Er zijn belangrijke alternatieve straffen en maatregelen die tot het arsenaal behoren van de actoren van justitie die zich helemaal situeren in de hulpverlening: het zich laten begeleiden, het afkicken, het volgen van cursussen allerhande. Dan kom je al

in de sector vorming. Er zijn tal van raakvlakken. Ik denk dat we die bevoegdheidsoverdracht wat dat betreft als een opportuniteit moeten beschouwen om dat ook duidelijk te omkaderen. Het zal inderdaad een heel belangrijke oefening zijn.

Zoals het in onze beleidsnota staat, is het onze ambitie om de juridische eerstelijnsrechtshulp te continueren. Tegelijkertijd onderzoeken we of een reorganisatie mogelijk is. We wensen in dit kader de samenwerking te versterken tussen het onthaal van de justitiabelen door de justitiehuizen, het brede eerstelijnswelzijnswerk, de Commissies voor Juridische Bijstand en andere sectoren die juridische eerstelijnsbijstand verlenen, zoals bijvoorbeeld de OCMW's, de wetswinkels, de huurdersbonden enzovoort. Ik heb begrepen dat men vanuit de balie vragende partij is om er eens over te kunnen spreken hoe we dat beter kunnen organiseren en kwalitatief ondersteunen waar nodig.

In de aanloop naar het decreet Justitiehuizen zullen we het thema van de juridische eerstelijnsbijstand op de agenda plaatsen van het te voeren kerntakendebat met als streefdoel te evolueren naar een meer efficiënte, geactualiseerde en afgestemde uitoefening van de nieuwe bevoegdheden waarin de justitiabele centraal moet staan. Die juridische eerstelijnsbijstand zal dan ook aan bod komen op de conferentie in het najaar. De Commissies voor Juridische Bijstand behoren zeker tot de minimaal te betrekken stakeholders bij deze conferentie.

Een duidelijk onderscheid tussen de bevoegdheden van de minister van Justitie enerzijds en de bevoegdheden die aan Vlaanderen werden toegewezen anderzijds, is noodzakelijk. De betrokkenheid in het prioriteren van het opsporings- en vervolgingsbeleid is, zoals gezegd, op het niveau van de regering afgesplitst. De minister van Justitie staat in voor het federale justitiebeleid, onder meer voor het bepalen van een aantal opdrachten die de justitiehuizen uitoefenen. Wijzelf moeten op gemeenschapsniveau in eerste instantie instaan voor de organisatie en de wijze waarop deze opdrachten door de justitiehuizen worden uitgevoerd.

Zoals we in de conceptnota justitiehuizen hebben verduidelijkt, kiezen we voor een Vlaamse aanpak met duidelijke accenten, onder meer door de uitklaring van de kerntaken van de justitiehuizen en het werk maken van een geloofwaardige betrokkenheid in de strafuitvoeringsketen. Uiteraard zal dat betekenen dat daarover permanent overleg nodig met de federale actoren.

De voorzitter: De heer Landuyt heeft het woord.

De heer Renaat Landuyt (sp·a): Mevrouw Taelman en mijnheer Parys, ik dank u voor uw nuanceringen. Mijn bezorgdheid is net gebaseerd op het dubbele karakter binnen de justitiehuizen.

Ik verklaar mij nader. De justitiehuizen zijn uiteindelijk gestart als een element van justitie en zijn geleidelijk aan, zonder wettelijke basis, geëvolueerd naar het ontwerpen van een eigen soort beroepsgeheim. Daardoor hebben we efficiëntieverlies gekregen op het terrein inzake opvolging van mensen die veroordeeld waren. Men begon ze namelijk af te schermen. Men zei dat ze een schakel zijn tussen justitie en maatschappij.

Wat gebeurt er nu door de staats hervorming? De Vlaamse overheid is bevoegd voor strafuitvoering behoudens gevangenisstraf. *(Opmerkingen van minister Jo Vandeuren)*

Voor de alternatieve straffen dus, bij wijze van spreken. Men doet die via de justitiehuizen. Ik heb de indruk dat men zich neerlegt bij het feit dat men justitie-assistenten een bijzonder statuut geeft. In de conceptnota start men letterlijk met te zeggen dat justitiehuizen een schakel zijn tussen justitie en welzijn. Met andere woorden: ze behoren niet tot justitie en niet tot welzijn. Het is een nieuw,

bijzonder statuut dat, naar ik vrees, in het debat rond gegevensuitwisseling en beroepsgeheim – dat zoals gezegd in mijn oordeel hét cruciale punt is voor een efficiënte strafuitvoering – een soort blokkering zal installeren. Denk de staats-hervorming even weg. Zouden wij dan ook nog zeggen dat justitiehuisen de schakel vormen tussen justitie en welzijn? Zonder staats-hervorming behoorden ze tot het ministerie van Justitie. Door de staats-hervorming krijgen ze plots een bijzonder statuut.

Dat is de reden van mijn vraag. Er wordt terecht opgemerkt dat het geen lichte, maar een fundamentele vraag is. Ze moet ooit en tijdig worden gesteld.

Minister, is het wel de bedoeling om een Vlaams justitiebeleid uit te werken? Of zullen we ons ertoe beperken te zeggen dat de justitiehuisen iets speciaals zijn tussen justitie en welzijn? Dat is mijn bezorgdheid. Ik ben van de strekking die er effectief van uitgaat dat mensen die bij een justitiehuis werken operators, uitvoerders zijn van de strafuitvoering en geen welzijnswerkers. Anders zouden we er nooit geraken. Nu geef je ze bijna een tussencategorie. In de reactie van de sector zie ik dat die tussencategorie effectief een zekere opbouw krijgt. Dat is mijn grote bezorgdheid.

Een tweede bezorgdheid die in mijn vraagstelling tot uiting kwam – misschien niet altijd even duidelijk, maar dat is mijn schuld – is dat wij door het uitbesteden van de maatregelen aan instellingen van de welzijnssector erop voorbereid moeten zijn dat deze specifieke opdrachten ook moeten worden vertaald in specifieke informatie-uitwisseling. Er zijn vandaag jeugdrechters die bezoekmaatregelen liever laten uitvoeren door niet-erkende privé-initiatieven rond bezoekersbegeleiding dan door organisaties die ressorteren onder het welzijnsbeleid omdat men fouten tijdens de bezoekregeling niet wil doorgeven wegens een cliëntvertrouwelijke benadering. De efficiëntie van de maatregelen die vanuit justitie worden genomen wordt op dat vlak voor een stuk afgeremd.

Met respect voor ieders doelstelling denk ik dat we ons daar zeer goed bewust van moeten zijn aan het begin van de uitbouw van wat ik hoop dat een Vlaams justitiebeleid en geen welzijnsbeleid is.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik vind dat we een grondige oefening moeten maken. Het is daarom dat ik die conceptnota heb voorgelegd aan de regering. Ik vind dat we dat niet met de natte vinger moeten doen of met een aantal instinctieve of intuïtieve redeneringen. Je moet proberen dat te objectiveren, inventariseren en analyseren. Dan moeten er keuzes worden gemaakt. Dat is de reden waarom die opbouw belangrijk is.

Het is evident: justitiehuisen zijn geen onderdeel van het Vlaamse welzijnsbeleid. Dat is niet de missie van het Justitiehuis. Maar of ze nu federaal of Vlaams gepositioneerd zijn, dat zij vaak de schakel zijn tussen beide is gewoon de realiteit van de dingen omdat ze in de strafuitvoering ook vaak met die opdracht belast zijn.

Er bestaan daarover duidelijk heel veel visies. De actualiteit van dat debat is volgens mij niet zozeer veroorzaakt door het feit dat ze zijn overgedragen. Integendeel, ik denk dat de overdracht een opportuniteit is om het debat nog eens grondig te voeren en daarover duidelijkheid te scheppen. De discussie over het beroepsgeheim is niet ontstaan door de staats-hervorming, het is een bestaande discussie. Als bevoegdheidsoverdracht kan helpen om een aantal van die knelpunten aan te pakken, is dat voor mij een opportuniteit. In de integrale jeugdhulp en in het goedgekeurde decreet zijn een aantal kwesties van beroepsgeheim voor de jeugdhulpverlening getrancheerd. Waarom is dat gebeurd? Omdat

het een 'implied power' is in het kader van de jeugdhulp om op dat punt het beroepsgeheim te regelen. Aan de hand van de verschillende inbrengen zullen we bekijken welke lijn we in dat verband zullen uittekenen voor de justitie-huizen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de deregulering in de kinderopvang – 2548 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Katrien Schryvers

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Op 12 juni 2015 heeft de Vlaamse Regering een aantal maatregelen goedgekeurd om de Vlaamse kinderopvang-initiatieven wat meer vrijheid te bieden en de administratieve rompslomp terug te dringen. Dat was een heel belangrijk moment en een heel goed signaal. Ik veronderstel dat het resultaat is van de werkzaamheden van de werkgroep deregulering die nu enkele regels inzake infrastructuur, medewerkers en registratie aan Kind en Gezin vereenvoudigt. U hebt zelf gezegd dat het de bedoeling is om de sector meer vertrouwen te geven en de planlast en administratieve last te verlichten.

Ik herhaal dat ik het een positieve zaak vind, maar heb toch een aantal vragen.

Minister, was dit het overnemen van de conclusies van de werkgroep deregulering? Welke van de voorgestelde maatregelen komen vanuit die werkgroep? Zijn er aanbevelingen vanuit de werkgroep die niet gevolgd zijn en om een of andere reden niet zijn hernomen? Indien zo, waarom niet? Betekent dit het einde van de werkgroep of blijft die permanent functioneren en zullen we regelmatig dergelijke berichten krijgen waarbij we en cours de route de kinderopvangsector alsmat maar beter kunnen maken?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Mevrouw Freya Saeys (Open Vld): Minister, eerst en vooral wil ik u feliciteren met deze deregulering. Ik denk dat het absoluut noodzakelijk was dat er daarrond werk werd verricht aangezien de regels verstikkend werken en de ontwikkeling van die sector belemmerden. Ik denk dat het alleen maar positief kan zijn. Volgens mij blijft het ook wel een oefening om dit blijvend te doen en te bekijken welke regels er al dan niet toch nog zouden moeten worden aangepast om die kwaliteit verder te bewaken. Ik hoop dat dit soort oefeningen zullen worden doorgetrokken naar andere sectoren.

Mevrouw Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ook wij hebben zeer tevreden kennis genomen van het besluit. Vanuit de sector hebben we heel positieve reacties gekregen. U weet dat er ter zake nogal wat bekommernissen waren. Daarop is al meermaals teruggekomen in dit parlement. U hebt ook al langer aangekondigd dat u werk wilde maken van die deregulering. Bij de voorstelling van de analyse na één jaar nieuw decreet Kinderopvang door mevrouw Verhegge van Kind en Gezin, heeft zij gezegd dat ze weten dat er bekommernissen zijn, maar dat bijvoorbeeld door de infrastructuurnormen er nog geen enkele voorziening gesloten is. Wij zijn in ieder geval heel tevreden met deze deregulering.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: De zogenaamde voortgangsgroep, een overleg met alle stakeholders binnen de kinderopvang, heeft een eerste resultaat bereikt. Het

betreft de zogenaamde quick wins, die leiden tot een vereenvoudigde kinderopvang. Een aantal werkwijzen werden in overleg herzien en worden nu al in de praktijk toegepast. Daarnaast werd het wijzigingsbesluit voorbereid dat recent, op vrijdag 12 juni jongstleden, principieel door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd. Dat is een belangrijke stap, het besluit vereenvoudigt en versoepelt de regelgeving, waardoor een aantal belemmeringen worden weggewerkt.

De wijzigingen die in het besluit zijn opgenomen, zijn voornamelijk wijzigingen over procedurele bepalingen en vergunningsvoorwaarden. Ik geef een kort overzicht van de wijzigingen die zijn opgenomen in het besluit tot wijziging van het vergunningsbesluit van 22 november 2013, het subsidiebesluit van 22 november 2013 en het procedurebesluit van 9 mei 2014.

Zo zijn er wijzigingen met betrekking tot de attesten kennis van organisatorisch beheer. Organisatoren die een vergunning van meer dan achttien plaatsen willen aanvragen, moeten een attest kennis organisatorisch beheer kunnen voorleggen. Tot vóór de wijziging kon enkel SYNTRA dergelijk attest afleveren. Met dit wijzigingsbesluit komen ook bepaalde andere diploma's in aanmerking, zoals bijvoorbeeld een master toegepaste economische wetenschappen, een bachelor bedrijfsmanagement enzovoort. Dat betekent voor de initiatiefnemers dat er in bepaalde gevallen geen bijkomend attest moet worden behaald. Binnen de kinderopvang hoorden we vaak ongenoegen over de te gedetailleerde regels inzake infrastructuur. We schrappen nu een aantal detailregels en vervangen die door meer algemene bepalingen in functie van het realiseren van kwaliteitsvolle kinderopvang. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over zeer specifieke en detaillistische bepalingen inzake de minimale plafondhoogte, de minimale raamopening enzovoort.

Als het gaat over de attesten van de medewerkers, legt de gewijzigde regelgeving niet meer op dat alle attesten, zoals een uittreksel uit het strafregister of medische attesten, systematisch om de drie jaar moeten worden vernieuwd. De organisator krijgt hierdoor meer ruimte om een eigen beleid te voeren.

De verplichting om systematisch een aantal gegevens bij te houden, te registreren en jaarlijks door te geven aan Kind en Gezin wordt sterk verminderd waardoor de administratieve last voor de organisatoren sterk vermindert. Zo worden bijvoorbeeld de gegevens over de kinderbegeleiders gezinsopvang en de gegevens van kinderbegeleiders samenwerkende onthaalhouders niet meer opgevraagd, moet de uitgebreide kindaanwezigheidsregistratie niet meer verplicht worden ingediend op vergunningsniveau, maar enkel nog bij wijze van ad-hoc-bevraging of bij wijze van steekproef.

De afwijking op de kwalificatievoorwaarden wordt verruimd zodat voor iedereen die vóór het decreet werkzaam was als kinderbegeleider en verantwoordelijke een afwijking kan krijgen. Hierdoor kan iemand die in de vijf jaar vóór het decreet geen drie jaar als kinderbegeleider tewerkgesteld werd, ook een afwijking krijgen voor het behalen van de kwalificatievereisten, als kan worden aangetoond dat hij/zij voldoende ervaring heeft binnen een kwaliteitsvolle kinderopvang.

De uitzondering om voor de eigen kinderen van de organisator gezinsopvang geen kindcode te vragen en geen inkomenstarief toe te passen wordt verruimd tot de kinderen die niet tot het thuismilieu van de kinderbegeleider behoren en geldt voor de kinderen die met de kinderbegeleider verwant zijn tot de vierde graad, maar wel ruim te vatten in het kader van nieuw samengestelde gezinnen. De kinderbegeleider kan zelf de keuze maken of hij deze kinderen gratis opvangt of toch via het inkomenstarief.

De procedure bij een overname wordt in een aantal gevallen veel eenvoudiger. Waar voorheen telkens een nieuwe vergunning moest worden aangevraagd, is het nu in een aantal gevallen niet nodig om opnieuw alle gegevens of documenten door

te geven aan Kind en Gezin. Als er een wijziging van rechtsvorm is, maar in de praktijk wijzigt er niets – een feitelijke vereniging wordt bijvoorbeeld een bvba –, dan moet bijvoorbeeld niet meer de volledige vergunningsprocedure doorlopen worden. Dat zal ook het geval zijn als bijvoorbeeld een OCMW zijn vergunningen overdraagt aan het gemeentebestuur.

Het doorgeven van periodes van inactiviteit geldt enkel nog voor kinderopvanglocaties groepsopvang en niet meer voor gezinsopvang. Voor gezinsopvang zal Kind en Gezin de vergunning niet op niet-actief zetten als wordt vastgesteld dat er gedurende minstens één kalendermaand geen kinderopvangprestaties zijn in de kinderopvanglocatie gezinsopvang.

Daarnaast veranderde Kind en Gezin ook reeds een aantal werkwijzen, bijvoorbeeld inzake de maandelijkse aanwezigheidsregistratie. Hiervoor was er geen regelgevende wijziging nodig. Via een mededeling van Kind en Gezin werden de organisatoren reeds ingelicht over deze nieuwe werkwijze.

Een aantal knelpunten hadden ook te maken met onduidelijkheden die nog bestonden op de werkvloer. Die werd ondervangen door in de nodige informatie te voorzien voor de organisatoren. Zo werden er brochures ontwikkeld rond de registraties, rond de saldo-afrekening, de compensatiemogelijkheid en de voorrangregels.

Ten slotte werd ook een inventaris opgesteld van bestaand ondersteuningsmateriaal dat bij Kind en Gezin zelf werd ontwikkeld, maar ook door de partners. De bedoeling is om op die manier de leemtes te detecteren, te kijken wat verder kan worden gedeeld en te onderzoeken welke ondersteuningsmaterialen nog kunnen worden ontwikkeld.

De Vlaamse Regering heeft uiteindelijk alle aanbevelingen van de werkgroep gevolgd die werden opgenomen in het wijzigingsbesluit. Een aantal werkwijzen werden aangepast en vereenvoudigd zonder dat hiervoor een wijziging van het besluit noodzakelijk was. Ze worden wel toegepast in de praktijk. Andere voorstellen werden in de werkgroep besproken, maar niet over alles bleek consensus te bestaan om die nu al te wijzigen of op te nemen in regelgeving. Als het gaat over het motiveren van het volgen van vorming door kinderbegeleiders, wordt er bijvoorbeeld eerder geopteerd om te responsabiliseren dan dit regelgevend op te leggen.

In het systeem van de maandregistratie voor aanwezigheden werden een aantal werkwijzen wel aangepast, maar er is niet ingegaan op de vraag van de sector om terug te keren naar het vroegere systeem van registraties. Er wordt in eerste instantie ingezet op het verder automatiseren van de gegevensuitwisseling en het informeren van de sector.

Het zelf aangeven van de startdatum door de organisator werd eveneens besproken op het voortgangsoverleg, maar niet aangepast omdat de procedure voor het verlengen van de termijn om te starten na het verkrijgen van een vergunning uiteindelijk niet zo zwaar is. Belangrijk te melden is dat de werkzaamheden van de voortgangsgroep niet stoppen, integendeel.

Het besluit is een eerste resultaat van de voortgangswerkgroep. Het ging daarbij hoofdzakelijk over zaken die op korte termijn konden worden gewijzigd. De werkgroep blijft, voor alle duidelijkheid, voortwerken. Een aantal thema's worden, zoals gezegd, nog verder onderzocht, een aantal zaken worden gemonitord en opgevolgd, en nieuwe thema's kunnen nog worden aangebracht.

Bij de start van de werkgroep werden drie doelstellingen bepaald. Ten eerste, op korte termijn de bestaande regelgeving evalueren en voorstellen doen tot bijsturing van deze regelgeving of gehanteerde werkwijzen die kunnen bijdragen tot deregulering, administratieve lastenvermindering en flexibilisering. Ten tweede, op

langere termijn opvolgen of de doelstellingen van het decreet bereikt worden. En ten derde, onderzoeken hoe de organisatoren en Kind en Gezin verder kunnen worden ondersteund bij de implementatie van deze nieuwe regelgeving. De eerste doelstelling is bereikt. Waar nodig, zullen er nog bijkomende voorstellen worden geformuleerd om de regelgeving en de werkwijzen nog verder bij te sturen.

De thema's die nog op de agenda staan, zijn onder meer de volgende. Het na-gaan of de administratieve lasten en procedurele bepalingen nog verder vereenvoudigd kunnen worden. Het monitoren van de wijzigingen met betrekking tot de attesten die vereist zijn om een vergunning te kunnen krijgen. Het evalueren van het aantal aanwezige kinderen in verhouding tot de vergunde capaciteit. Het verder monitoren van het principe 'bestellen is betalen'. De aanbevelingen van de stuurgroep sociale functie bespreken en de monitoring van het voorrangbeleid. De verplichting om te werken met werknemers en de vereiste inzake de rechts-persoonlijkheid met sociaal oogmerk evalueren. Onderzoeken of een combinatie mogelijk is van een inkomensgerelateerd met een vrij tarief. Het vergunningsbesluit en de infrastructuurvoorwaarden verder vereenvoudigen en het uitwerken van een concept voor flexibele opvang.

De thema's en de agenda voor het voortgangsoverleg worden bepaald in samenspraak tussen de leden van het voortgangsoverleg. Een eerste beduidende stap is gezet, dat moeten we erkennen. Maar we gaan ervan uit dat de voortgangsgroep haar werkzaamheden voortzet in een constructieve sfeer, die te gepasten tijde kan leiden tot bijkomende voorstellen en aanpassingen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad zo dat er stappen zijn gezet, maar dat het werk nog niet klaar is. Ik ben blij dat de werkgroep voortgaat en voldoende tijd en ruimte krijgt, om de sector de nodige zuurstof te kunnen geven. We volgen het mee op.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine van der Vloet aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het aanmoedigen van alternatieve private vormen binnen het sociaal ondernemen – 2578 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Katrien Schryvers

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Mevrouw Tine van der Vloet (N-VA): Minister, op 15 juni 2015 verscheen in het Nieuwsblad een artikel met als titel: 'We komen rond met 20 procent van de klassieke zorgmiddelen.' Het beschrijft de werking van de vzw Think out-of-the-box en de problematieken die ze ervaren. Die vzw was de eerste vereniging die een beroep kon doen op de coöperatieve vennootschap Inclusie Invest en zij zorgen met vier persoonlijkeassistentiebudgetten (PAB's) voor de opvang van twaalf personen met een beperking. Ze krijgen geen werkingsmiddelen zoals door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) gesubsidieerde voorzieningen en werken op dit moment met ongeveer 20 procent van de middelen die worden uitgetrokken voor volledige dagopvang.

Op een vraag om uitleg die ik eerder stelde, gaf u als antwoord reeds op de hoogte te zijn van dit soort initiatieven, waarbij met minder middelen meer mensen worden geholpen. U zei het volgende: "We ondersteunen GiPSO, de organisatie die mensen begeleidt die een dergelijk initiatief willen nemen. Er ontstaat een enorme dynamiek omdat mensen, vaak ouders van jongvolwassenen die

over een rugzak beschikken – een PAB of een persoonsgebonden covenant – allerlei initiatieven nemen. Het ligt in de bedoeling dat we dit soort dynamiek alle kansen en zuurstof geven.”

Een coöperatieve zoals Inclusie Invest geeft mensen de gelegenheid om hun solidariteit te tonen en te investeren in een beter 'samenleven'. Hiermee is deze vorm van financieren een mogelijk alternatief voor de VIPA-middelen (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden).

Minister, zeker in deze budgettaire krappe tijden blijken initiatieven zoals Inclusie Invest zeer waardevol in het creëren van plaatsen voor personen met een beperking zonder hierbij meerkosten te creëren voor de overheid. Hoe wilt u dat mee promoten en bevorderen?

U stelt dat het in uw bedoeling ligt om projecten waarbij mensen initiatief nemen, kansen en zuurstof te geven. In welke timing en werkwijze voorziet u hiervoor? Welke maatregelen denkt u te nemen om hen te ondersteunen?

Net door een enorm engagement en creativiteit zorgen deze mensen ervoor dat op een goedkopere manier zorg wordt gegeven voor mensen met een beperking. Kunt u garanderen dat het aangaan van een dergelijk engagement er niet voor zorgt dat deze mensen benadeeld worden bij de prioritering voor het verkrijgen van een toekomstig budget?

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Mevrouw Martine Taelman (Open Vld): We evolueren inderdaad naar een systeem van persoonsvolgende financiering van vergunde aanbieders. Dat alles zou gepaard gaan met regelluwt, waarmee in de kinderopvang al een aanvang is genomen. Toch zullen in het nieuwe systeem vergunde aanbieders ook moeten voldoen aan een aantal voorwaarden, dat is logisch. Klassiek denken we aan een bepaald aantal personeelsleden en aan kwalificaties voor de personeelsleden. Maar dat zijn net vergunningsvoorwaarden waaraan nieuwe initiatieven niet zo goed of niet voldoen. Hoe zullen initiatieven zoals Think out-of-the-box in dit systeem mogelijk zijn? Kunnen de nieuwe vergunningsregels met dergelijke initiatieven rekening houden?

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Minister, we zijn het allemaal eens dat wonen een heel belangrijk aspect vormt van een inclusieve samenleving. Vandaag is het ook een struikelblok. Als persoon met een handicap kunnen kiezen met wie je samenleeft en waar, is een belangrijke voorwaarde om te kunnen spreken van een inclusieve samenleving. Alle initiatieven die dat dichterbij brengen, zoals deze vorm van coöperatieve samenwerking, verdienen onze waardering.

Ik wijs op de resolutie die het parlement vorige legislatuur heeft goedgekeurd en waarin we de afspraak hebben gemaakt dat er geen negatieve aspecten gepaard gaan met het kiezen voor alternatieve woonvormen, zoals mevrouw van der Vloet vraagt, op het moment dat er toewijzingen gebeuren voor de zorgcomponent. We hebben te maken met woonvormen, het gaat over gebouwen. De zorgcomponent is het andere deel. Als we er vooralsnog niet in slagen en ook de komende jaren niet om een zorggarantie toe te kennen, hoe gaan we er dan voor zorgen dat er een afstemming kan gebeuren tussen het op de markt brengen van plaatsen of woningen en persoonsvolgende financiering in cash of in vouchers? Die afstemming lijkt me een bijzonder interessant gegeven. Mevrouw van der Vloet legt de link met VIPA. Daar hebben we de VIPA-buffer. We hebben daarover vorige keer al onze bezorgdheid geuit.

Ik kijk uit naar uw antwoord, minister. Dit jaar, volgend jaar en nog wel een tijd wordt er geen zorggarantie geboden. Hoe rijmt u een en ander, ook in het licht van die resolutie?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ter ondersteuning van de projecten waarnaar u verwijst, mevrouw van der Vloet, had ik in 2013 overleg met de toenmalige federale minister van Financiën Geens en de Vlaamse minister bevoegd voor de onroerende voorheffing Muyters. Dat heeft geresulteerd in het besluit van de Vlaamse Regering van 31 januari 2014 tot concretisering van de voorwaarden om vennootschappen met sociaal oogmerk en verenigingen zonder winstoogmerk die wooninfrastructuur ter beschikking stellen aan personen met een handicap, te erkennen. Op basis van deze erkenning, die wordt toegekend door het VAPH, kunnen de organisaties genieten van een verlaagd btw-tarief en een verlaging van de onroerende voorheffing. Ondertussen werden vijf organisaties erkend, waaronder Inclusie Invest, met een participatie vanuit de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV).

In de loop van 2013 kreeg de vzw Gids voor Inclusieve Projecten en Sociaal Ondernemen (GIPSo) de opdracht toebedeeld om woon- en dagbestedingsvormen voor personen met een handicap te ondersteunen die op initiatief van de ouders, van de personen met een handicap zelf, en/of vanuit hun netwerk tot stand kwamen.

De opdrachten werden in het voorjaar 2013 omschreven in een thematische oproep aan kandidaat-organisaties om in te tekenen op dit appel, en behelzen het procesmatig adviseren en coachen van alle fasen die zulke initiatieven moeten doorlopen. GIPSo kwam als beste uit de bus.

De looptijd van dit project, dat met bijzondere subsidies wordt gefinancierd uit de begroting van het VAPH, is principieel beperkt tot drie opeenvolgende projectjaren, en startte op 1 september 2013. Actueel loopt dus het tweede werkingsjaar van dit project op zijn einde, doch omdat ik ernaar streef om dergelijke woon- en dagbestedingsinitiatieven ook in de verdere toekomst te laten genieten van de nodige ondersteuning, is onlangs beslist om de opdrachthouder voor het derde werkingsjaar bijkomende opdrachten toe te bedelen inzake borging, verdere disseminatie en verankering. Op die wijze wil ik voorzien in een blijvende ondersteuning van dergelijke waardevolle initiatieven.

In het nieuwe persoonsvolgende financieringssysteem gebeurt de prioritering, net als vandaag, op basis van een intersubjectieve afweging en gebruikmakend van duidelijke, vooropgestelde criteria en richtlijnen. Vanuit de in het Perspectiefplan 2020 geformuleerde doelstelling van zorggarantie voor personen met de grootste ondersteuningsnood geven we bij de budgettoekenning absolute voorrang aan personen in een noodsituatie, aan personen met snel degeneratieve aandoeningen en aan jongvolwassenen voor wie de ondersteuning die ze als minderjarige van het VAPH kregen gecontinueerd moet worden.

Alle overige dossiers worden ingedeeld in een aantal prioriteitengroepen. Om te beoordelen of personen ingedeeld worden in een prioriteitengroep 1, 2 of 3, zullen de regionale prioriteitencommissies inschatten hoe groot de kloof is tussen de actuele ondersteuning enerzijds en de ondersteuningsnood zoals die is vastgesteld na een proces van ondersteuningsplanning en objectivering anderzijds, en in welke mate het ter beschikking stellen van een persoonsvolgend budget deze kloof zal helpen overbruggen.

Deze inschatting gebeurt voor alle personen met een handicap op dezelfde manier, dus ook voor de personen die zelf de stap kunnen zetten of zetten tot het

oprichten van woon- en dagbestedingsinitiatieven. Het aangaan van een dergelijk engagement mag voor mij geen invloed hebben bij de prioritering en de toekenning van een toekomstig budget. Voor de groep personen met een handicap die het initiatief nemen voor woon- en dagbestedingsinitiatieven kan de ondersteuning op een flexibele manier worden gerealiseerd via het basisondersteuningsbudget of een persoonsvolgend budget in de vorm van een cashbudget. Zorg en ondersteuning op maat van de persoon met een handicap staat daarbij centraal.

Mevrouw Taelman, u moet een onderscheid maken tussen de formules die ik zie op het terrein. Er zijn initiatieven die werken met het samenbrengen van de rugzakken van een groep mensen die samen in een wooninitiatief willen trekken. Dat vullen ze vaak aan met reguliere vormen van zorg en ondersteuning. Dat is perfect mogelijk. Er zijn er ook die een beroep doen op een erkende of vergunde organisatie om dan een geheel van diensten aan te bieden.

Vanuit een persoonsvolgend financieringssysteem is het aan de betrokkene om zelf een keuze te maken. Er is geen bijkomende instap. Maar als je een beroep wilt doen op de verlaagde btw en de vrijstelling van onroerende voorheffing moet je je als initiatiefnemer wel melden bij het VAPH en het engagement aangaan dat je enkel openstaat voor mensen met een erkende handicap. Dat is de fiscale voorwaarde. Je moet aantonen dat op een of andere manier de ondersteuning van de mensen die daar gaan wonen wel verzekerd is.

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Mevrouw Tine van der Vloet (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U wijst op het besluit van de Vlaamse Regering over het verlaagde btw-tarief. Dat is enkel voor projecten die verhuren, maar niet voor degene die verkopen, denk ik. Nu zie je ook meer projecten waarbij mensen hun eigen appartement kunnen kopen. Bestaat daarvoor ook al die btw-verlaging?

Ik wil het toch ook nog hebben over de criteria bij de regionale prioriteitencommissies. Het is niet omdat de mensen in solidariteit hun budgetten al bij elkaar willen leggen en zo al voort te kunnen, dat zij bij die commissies worden achteruitgeschoven? Er moet bij de criteria worden nagegaan dat er een zekerheid is voor die mensen, zodat die huizen kunnen blijven bestaan.

De 21 uitdagingen van DURF2020 zijn ingedeeld in zelfregie en betrokken samenleving, samen naar verandering. Daarin komt naar voren dat het betekent dat mensen durven te springen in het onbekende. Er moet voldoende ondersteuning en een vangnet zijn. Dat zijn belangrijke uitdagingen. Minister, u moet die in het oog houden.

– De heer Bart Van Malderen treedt als voorzitter op.

Heb ik goed begrepen dat GIPSo ook na 2015 de ondersteuning behoudt? Ja.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Minister, u hebt heel nadrukkelijk gezegd als antwoord op mijn vraag dat er geen prioritering kan worden gehanteerd die mensen die in dit soort projecten stappen voorrang geeft ten aanzien van anderen. Maar de vraag was andersom. Stel dat men vanuit het netwerk rond de mensen mantelzorg verricht in een fysiek aangepaste omgeving, waarvoor deze vormen van aangepast wonen worden gerealiseerd. Zien de prioriteitencommissies en u dat dan als iets dat een – lijkt mij – legitieme hulpvraag om op het moment dat de nood er is ook handicapspecifiek tussenbeide te komen, in de weg staat? Dan is het meer een blok aan het been voor een gepast antwoord op de hulpvraag dan dat het mensen helpt. Ik denk dat mevrouw van der Vloet ook dat probeerde te weten te komen. Daarop heb ik van u geen antwoord gekregen.

Minister Jo Vandeurzen: Ik begrijp de vraag niet zo goed, eerlijk gezegd. We passen geen speciale regels toe. In de nieuwe regeling mag iedereen zich organiseren met zijn cash of voucher.

Mevrouw Tine van der Vloet (N-VA): In zulke projecten worden verschillende budgetten bij elkaar gelegd. Er stappen ook mensen in zonder budget. Ze zijn bijvoorbeeld met twaalf en er liggen al budgetten van vier mensen. Het mag niet zijn dat die acht mensen geen budget krijgen omdat ze toch al opvang hebben. Die acht mogen niet worden achteruitgeschoven, omdat ze door de solidariteit van anderen al opvang hebben.

Minister Jo Vandeurzen: Ook dan worden de normale regels toegepast. Ik zie niet in wat er specifiek nodig is. We kunnen toch geen andere benadering vanuit het beoordelingskader maken, dat is toch onlogisch.

Mevrouw Tine van der Vloet (N-VA): Ik wil daar gewoon duidelijkheid over, dat zij zeker niet achteruit worden geschoven omdat men ziet dat er al een soort hulp is. Want zij hebben wel opvang, maar zonder budget.

Minister Jo Vandeurzen: In een andere situatie zijn die mantelzorgers toch ook aanwezig? Ik zie niet goed wat het verschil is.

Mevrouw Tine van der Vloet (N-VA): Zij zitten met twaalf mensen samen in een huis, maar slechts vier hebben een budget. Met die vier budgetten komen ze natuurlijk niet toe. Ze moeten allerlei feestjes en dergelijke organiseren om zelfs hun personeel te kunnen blijven betalen. Hoe meer mensen met een budget, hoe beter zij de zorg kunnen organiseren.

Die acht mensen krijgen nog geen budget. De vraag is dus: zij worden bij de RPC's toch niet achteruitgeschoven omdat zij al iets hebben?

Daar zit bijvoorbeeld iemand wiens mama nu wel voltijds kan werken, doordat die persoon daar zit. Als die persoon daar niet was, zou dat een heel andere thuissituatie zijn, zowel voor de ouders als voor de persoon zelf. Ze krijgen nu best wat hulp die ze anders thuis niet krijgen. Het is maar doordat die vier met een budget zo solidair zijn met hun bedrag, dat zij mee van die zorg kunnen genieten, die ze anders thuis niet hadden gekregen.

Ik wil maar duidelijk maken dat die acht die daar zonder budget zitten, niet afgestraft mogen worden omdat ze al mee hulp krijgen door die budgetten van die vier. Als men bij de prioritering ziet dat een persoon al opvang heeft en al bij Think out-of-the-box woont, ook al is het zonder budget, mag die daardoor niet achteruitgeschoven worden. Die mensen moeten even veel rechten blijven hebben als alle anderen.

Minister Jo Vandeurzen: Ik probeer het te begrijpen. De redenering is: als we prioriteren, gaan we dat doen volgens de procedures zoals ze in het decreet en het besluit opgenomen zijn. En dat zal voor deze situatie moeten gebeuren zoals voor de andere situaties. Als we de ene context een andere prioritering gaan geven dan een andere context, dan zijn we de ene situatie aan het bevoordelen ten opzichte van een andere.

Daar zal jurisprudentie over moeten ontstaan en dat zal getoetst moeten worden. Dat zal moeten gebeuren in het debat over de prioritering. Maar het lijkt mij moeilijk denkbaar dat we zeggen: als je het op die manier doet, krijg je een ander wegingscriterium voor de prioritering dan als je in een andere situatie zit. Dat is toch niet echt logisch?

Mevrouw Tine van der Vloet (N-VA): Het zou jammer zijn dat die persoon bijvoorbeeld bij moeder thuis moet blijven en moet wachten tot het een

noodsituatie wordt, om dan wel een budget te krijgen, terwijl die persoon nu wel al een tussenoplossing heeft en zorg krijgt.

Minister Jo Vandeurzen: Ik kan dat volgen, maar er zijn nog honderden andere situaties denkbaar waarbij iemand zegt: ik kan u helpen, maar ik hoop niet dat het feit dat ik u help, zal betekenen dat u wordt achtergesteld in de prioritering. Dat heeft niets te maken met de vraag of men in dit concept zit of niet. Er wordt met veel goede wil ondersteuning georganiseerd, maar dat heeft er niet zozeer mee te maken of dat nu specifiek over dit of een ander model gaat. Het gaat om een brede, algemene vraag van prioritering. Dan zullen wij daar handvatten, criteria en jurisprudentie voor moeten ontwikkelen.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Minister, het zou de goede verstandhouding hier helpen, indien u gewoon onomwonden – wat de resolutie trouwens ook vraagt – zou zeggen dat mensen geen nadeel zouden ondervinden van hun keuze ten aanzien van anderen. Ik denk dat dat de bekommernis is die mevrouw van der Vloet, en non-verbaal ook nog enkele anderen, hier geuit hebben. Als u dat onomwonden zou zeggen, zouden we dit bij wijze van spreken kunnen afsluiten.

Minister Jo Vandeurzen: Ik wil daar graag alle mogelijke geruststellingen over geven, maar er kan een situatie ontstaan waar we toch een aantal algemene regels en kaders voor moeten ontwikkelen, zodat het overal op dezelfde manier beoordeeld wordt. Dat lijkt mij heel duidelijk. Maar er zijn best nog wel situaties denkbaar waarbij iemand zegt: ik wil u ondersteunen, depanneren en uit de nood helpen, maar ik hoop niet dat dat voor gevolg heeft dat men zal besluiten dat de nood toch niet zo hoog is.

Dat heeft niet zozeer te maken met deze specifieke vorm. Dat is een breed, algemeen debat over het opmaken van ondersteuningsplannen en hoe je daarmee omgaat. Dat is een reële problematiek, maar dat heeft volgens mij niet zo veel te maken met enkel deze concrete setting. Er zijn nog dergelijke situaties denkbaar, maar dat zijn zaken die we globaal, in het kader van de algemene criteria, moeten aanpakken.

Mevrouw Tine van der Vloet (N-VA): Ik had ook graag nog een antwoord gekregen op de vraag of de btw-verlaging enkel voor huur of ook voor koop is.

Minister Jo Vandeurzen: Ik probeer mij voor de geest te halen hoe we dat toentertijd gedaan hebben. Ik denk dat het is voor vzw's die dat ter beschikking stellen van mensen, met huurcontracten of andere formules, die een erkende handicap hebben. We hebben dat gedaan aan de hand van bestaande definities in het btw-wetboek. Daar is op voortgebouwd, en minister Geens heeft het koninklijk besluit aangepast. Ik denk niet dat het om eigendomsverwerving gaat, maar ik zal u dat besluit bezorgen, dat heel duidelijk is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de informatie aan slachtoffers van verkrachting door hulplijn 1712 – 2583 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Minister, mensen die vragen hebben over geweld, misbruik en kindermishandeling, kunnen terecht bij de telefonische hulplijn 1712. Daar heb je een aantal ervaren hulpverleners van de centra

algemeen welzijnswerk (CAW's) en de vertrouwenscentra kindermishandeling (VK's), die informatie en advies geven of kunnen doorverwijzen naar verdere hulp.

Die leveren voor alle duidelijkheid geweldig werk. Dat is niet wat ik in twijfel trek. Maar onlangs verscheen er een artikel op DeWereldMorgen.be, en uit een aantal telefoontjes die zij hadden laten doen, bleek volgens hen dat slachtoffers van verkrachting via de hulplijn 1712 niet altijd de juiste informatie krijgen. Slachtoffers van verkrachting vormen natuurlijk een heel specifieke groep, maar het spreekt voor zich dat het heel belangrijk is dat zij alle ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. En dat begint bij duidelijke en correcte informatie, zodat er geen kostbare tijd verloren gaat voor het sporenonderzoek, maar ook om het risico op blijvende psychische en lichamelijke klachten zo beperkt mogelijk te houden.

De medewerkers van de hulplijn houden zich aan het Handelingskader 1712. Daarin wordt informatie opgenomen over welke stappen slachtoffers kunnen ondernemen. Dat kader zou volgens enkele proefcontacten door DeWereldMorgen niet altijd gevolgd worden door de medewerkers en zou ook niet voldoende uitgebreid en duidelijk zijn. Zo bestaat er twijfel over de mogelijkheid van een SAS-test (seksuele agressieset) zonder aangifte bij de politie en zouden slachtoffers ook niet altijd geïnformeerd worden over mogelijke psychische en lichamelijke gevolgen.

Minister, wordt er voorzien in noodzakelijke specifieke opleiding en opvolging van de 1712-medewerkers? Wordt de werking van de telefonische hulplijn geëvalueerd? Is er al zo'n evaluatie geweest? Zo ja, welke aanbevelingen kwamen daaruit voort? Wordt ook het Handelingskader 1712 geëvalueerd en eventueel aangepast? Zijn er al evaluaties gebeurd?

Buiten de kantooruren is 1712 niet bereikbaar en neemt Tele-Onthaal over. Vindt u dat een goed alternatief? Waardeert u die doorschuiving? Zijn de medewerkers van Tele-Onthaal volgens u voldoende op de hoogte van het Handelingskader 1712? Heeft Tele-Onthaal dezelfde verantwoordelijkheid en taken als 1712? Moet Tele-Onthaal enkel emotioneel opvangen en doorverwijzen, of is het ook aan hen om informatie te geven over de manier van aangifte, sporenonderzoek enzovoort?

Wat is tot slot uw houding tegenover het permanent beschikbaar houden van 1712, dus niet enkel tijdens de kantooruren?

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck (N-VA): Minister, de vraag van collega Van den Brandt is pertinent. Het verkrijgen van de juiste informatie is heel belangrijk in zulke situaties. Niet enkel psychologisch is dat van groot belang, ook voor het onderzoeken van sporen kan het doorslaggevend zijn. Een goede opleiding van de hulpverleners is dan ook cruciaal voor een goede werking van hulplijn 1712.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, collega's, wij hebben het bericht waarnaar collega Van den Brandt verwijst, ook kunnen lezen. 1712 is hier natuurlijk al meermaals aan bod gekomen. Verschillenden onder ons hebben ook al schriftelijke vragen gesteld over het aantal mensen dat bereikt wordt, het aantal oproepen, hoe de bekendmaking gebeurt, hoe de bezetting gebeurt, wie de melders zijn en dergelijke meer. Als ik dat allemaal samen bekijk, is sinds de invoering van dat ene meldpunt 1712, die hulplijn toch goed bekend geworden en vinden mensen hun weg ernaartoe.

Als ik het goed heb, wordt die hulplijn tijdens de uren dat ze bereikbaar is, ook bezet door ofwel mensen van het CAW of van de VK's. Natuurlijk zijn de informatie

die gegeven wordt, de doorverwijzing en de rechtstreekse doorverbinding van belang. Het blijft een hulplijn die moet zorgen voor informatie of doorverwijzing van mensen die een melding doen – slachtoffers, maar eventueel ook anderen. De bereikbaarheid en de bekendheid zijn belangrijke punten, maar natuurlijk is het ook ons aller bekommernis dat er goede informatie gegeven wordt.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Mevrouw Freya Saeys (Open Vld): Sowieso moeten de mensen daar een goede opleiding voor hebben. Ik veronderstel dat daar ook een correct doorverwijzingskader in zit en dat daar gegevens van worden bijgehouden, minister. Hebt u betreffende dit incident de nodige cijfers?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, de 1712-medewerkers krijgen op regelmatige basis opleiding en intervisie, onder meer met betrekking tot het zogenaamde Handelingskader 1712. Dat Handelingskader 1712 is een dynamisch gegeven, dat aangepast wordt als de ervaring van de 1712-medewerkers en de signalen van bellers en mailers daartoe noodzaken. Dat wordt nu ook bekeken in het kader van de problematiek van verkrachting. In het verleden is dat gebeurd rond de problematiek van historisch misbruik en gedwongen adopties.

Regelmatige intervisie rond het handelingskader is belangrijk vanuit het oogpunt van praktijkdeling, -bespreekbaarheid, -afstemming en -verbetering. Dat gebeurt op maandelijkse basis via teamoverleg. Daarnaast worden in overleg met de teams ook thematische intervisies georganiseerd door het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Op jaarlijkse basis wordt sinds dit jaar een 1712-dag georganiseerd voor alle medewerkers.

Het is belangrijk om op te merken dat het handelingskader niet geldt als een automatisch standaardantwoord. Het blijft essentieel dat 1712 vertrekt van wat de contactnemer, via telefoon of mail, naar voren brengt tijdens een gesprek en men gericht inspeelt op zijn noden en verwachtingen.

In die context willen we toch opmerken dat het streven van de journaliste in kwestie neigt naar een automatisch te debiteren standaardantwoord in elke analoge situatie. Maar daar moeten we toch een beetje mee opletten. Zo'n benadering maakt immers abstractie van de individuele draagkracht en verwachting van de beller. En het is net de opdracht van 1712 om, op basis van een inschatting van de individuele noden van de beller, op zijn maat te reageren.

In een zaak van verkrachting bijvoorbeeld is het allesbehalve evident dat elk slachtoffer kort na de feiten de stap naar een formele klacht kan zetten. De huisarts raadplegen, wiens attest overigens wel degelijk betekenis kan hebben in een latere rechtszaak, kan in sommige situaties het meest aangewezen advies zijn.

De monitoring van de hulplijn 1712 gebeurt via de Taskforce 1712, die op tweemaandelijks basis samenkomt. Daarin participeren alle directies en/of teamverantwoordelijken van de betrokken vertrouwenscentra kindermishandeling en de centra algemeen welzijnswerk.

De taskforce neemt beslissingen in verband met de opdrachten en de organisatie van 1712, formuleert richtlijnen aan de 1712-teams, evalueert en rapporteert over de werking 1712, bekrachtigt voorstellen van de operationele werkgroepen en verstrekt adviezen aan mijn kabinet over de rol en positie van 1712.

Momenteel bestaan er twee werkgroepen die inzoomen op respectievelijk het registratiegebeuren en de communicatie. In 2014 werd een eerste jaarverslag

gemaakt. Een externe evaluatie van 1712 is niet gepland. We opteren, zoals beschreven, voor een permanente monitoring door de vermelde taskforce.

Wat het handelingskader betreft, is de mindmap – want zo is het kader opgebouwd – ontwikkeld op basis van bestaande expertise en informatie die gedeeld is door en afgetoetst bij 1712-medewerkers. De aansturing van dat proces lag bij het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk. Het handelingskader 1712 is een 'rollend gegeven' dat steeds kan worden aangepast als, zoals al aangegeven, de ervaring van 1712-medewerkers of signalen van bellers daartoe nopen. Deze oefening gebeurt ook nu.

1712 is nooit bedoeld als een crisisnummer dat permanent bereikbaar is. Omdat bellers soms wel nood hebben aan een contact, ook buiten de 1712-uren, is een verwijzing naar Tele-Onthaal op z'n plaats. Die combinatie lijkt ons werkbaar. Het is ook belangrijk de drie kernopdrachten van 1712 duidelijk voor ogen te houden: informeren, adviseren, doorverwijzen, dus niet zelf tot hulpverlening over gaan. Een permanente beschikbaarheid lijkt ons dan ook niet meteen aan de orde.

Om af te ronden, mogen we niet vergeten dat de bekendheid en het bereik van 1712 sinds de opstart systematisch stijgt. In 2014 werden 4852 oproepen geregistreerd en in totaal ging het over 5991 gemelde personen. Dit is veel, gezien het totale aantal. Sinds de opstart van 1712 in 2012 tot en met eind januari 2014 zijn er 6043 oproepen geregistreerd. Dit is niet toevallig. We hebben de campagnes, maar ook de dienstverlening verbeterd. Sinds maart vorig jaar is 1712 ook bereikbaar via e-mail en momenteel maken we er werk van om 1712 meer kindvriendelijk te maken. Dat laatste zal in het najaar resulteren in een aangepaste site en dienstverlening voor min-12-jarigen en plus-12-jarigen. We zoeken hierbij ook verbinding met kanalen die minderjarigen bereiken, in het bijzonder met Awel.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

U zegt dat u het handelingskader aan het herbekijken bent. Belangrijk is om na te gaan of er een structureel probleem is of niet en moet er worden bijgestuurd.

Als ik het goed heb begrepen, zegt u dat men moet kijken naar de vraag van de mensen en de nood die er is. Ik volg dat tot op zekere hoogte maar aan slachtoffers van verkrachting moeten toch een aantal zaken worden meegegeven. Het is niet van 'Druk drie als u slachtoffer van verkrachting bent geweest', maar er moeten sowieso een aantal elementen worden meegegeven aan slachtoffers die bellen, net omdat het tijdsaspect heel belangrijk is. Sporenonderzoek kan je geen twee maanden nadien doen. Als het slachtoffer niet onmiddellijk wordt geholpen en zich misschien niet bewust is van die tijdsdruk, dan kan dat het later onderzoek en het later herstelproces van de persoon, benadelen.

Ik hoor u ook zeggen dat een sporenonderzoek ook kan zonder aangifte, of heb ik dat fout begrepen? Ik denk dat dat een twistpunt is: kan men een sporenafname doen zonder afgifte bij de politie? Er bestaat tegenstrijdigheid over. Kunt u even zeggen wat de geldende visie is? Het is ook belangrijk om aan slachtoffers te laten weten hoe ze binnen de 12 uur of 72 uur nog sporen kunnen vinden en nog een aangifte kunnen doen. Ze moeten op z'n minst weten welke mogelijkheden er zijn, want het is nog altijd aan de persoon zelf om er al dan niet iets mee te doen. Als de informatie niet wordt gegeven, missen we een belangrijk moment om met slachtoffers van verkrachting verder te gaan.

Ook informatie over posttraumatische stress is belangrijk. Aan mensen die bellen, is het belangrijk om te zeggen dat die verschijnselen kunnen voorkomen zodat mensen ze herkennen en op tijd psychologische hulp kunnen zoeken.

Niet iedereen moet dus hetzelfde standaardantwoord krijgen, maar een aantal zaken moeten wel in een antwoord worden gegeven. Er mag absoluut geen onduidelijkheid bestaan over de manier waarop aangifte en sporenonderzoek kunnen gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers (CD&V): Het is belangrijk dat er continu opleiding en monitoring is en dat mensen die contact nemen met het meldpunt 1712 algemene informatie krijgen maar ook wel op maat worden geïnformeerd, in functie van wat hun concrete vraag is.

Mevrouw Van den Brandt, bij de oprichting van 1712 of bij de eerste evaluatie hebben we hier ook de discussie gevoerd of de bereikbaarheid van het meldpunt zou kunnen worden uitgebreid door vrijwilligers in te zetten. Toen is uitdrukkelijk gesteld dat we de professionaliteit van het antwoord dat wordt gegeven aan mensen die contact opnemen, zo belangrijk vinden dat het niet evident is om het door vrijwilligers te laten doen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Mevrouw Freya Saeys (Open Vld): Mevrouw Van den Brandt vroeg of men een sporenonderzoek kan laten doen zonder een klacht in te dienen. Dat kan. Bij een centrum specifiek voor seksueel misbruik kan men een sporenonderzoek laten doen, maar de patiënt beslist nog altijd zelf of hij dan een klacht indient of niet.

Minister Jo Vandeurzen: Soms heb ik geluk wanneer iemand die professioneel met het onderwerp bezig is nog voor ik aan de beurt ben een antwoord geeft.

Ik denk dat u gelijk hebt. Ik zal niet ontkennen dat het wellicht nodig is om een aantal essentiële punten in het handelingskader op te nemen. Het feit dat men nu werkt aan zo'n handelingskader voor een verkrachting, is de goede manier om met het probleem om te gaan. Ik wil nagaan hoe ver het daarmee staat, zodat u daarover geïnformeerd wordt. Ik neem aan dat het antwoord van mevrouw Saeys op de vraag daarin thuishoort. Als men een advies moet uitbrengen, moet men initiatieven nemen om bruikbaar bewijsmateriaal te verzamelen.

Ik ken de timing niet. Ik was aanwezig op de dag van de medewerkers van 1712. Ik heb daar moeten vaststellen dat het een erg enthousiaste groep is, en ook dat ze erg tevreden waren om met elkaar over hun ervaringen te kunnen praten. Die uitwisseling is wellicht nodig om een eerder uniforme en efficiënte aanpak te kunnen ontwikkelen. Ik zal u alleszins op de hoogte brengen van de ontwikkeling van het handelingskader.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Ik heb nog twee kleine punten. Ik denk dat we geen tegenstrijdige belangen hebben, maar ik hoor tegenstrijdige signalen over de vraag wanneer een sporenonderzoek geldig is. Sommigen stellen dat in sommige omstandigheden het onderzoek geen geldigheid heeft wanneer geen aangifte is gebeurd. Er mag geen juridische onduidelijkheid bestaan over de status van het sporenonderzoek. Als mensen zeggen dat men nog een klacht kan indienen nadat de eigen huisarts een sporenonderzoek heeft verricht, maar als dan blijkt dat na de indiening van de klacht dat onderzoek niet geldig is, dan is dat een enorme gemiste kans. De informatie moet loepzuiver en juridisch correct zijn.

Minister Jo Vandeurzen: Dat laatste is duidelijk. Mevrouw Saeys sprak evenwel niet over de huisarts. Ze had het over plaatsen waar dat onderzoek kan gebeuren op een manier dat later de bewijskracht ervan niet in twijfel kan worden getrokken.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Soms heeft men het over de huisarts waar het onderzoek kan gebeuren. Bij de mensen van 1712 heerst onduidelijkheid

of onderzoek door de huisarts geldig is. Het is erg belangrijk dat in het handelingskader daarover geen millimeter onduidelijkheid bestaat.

Een tweede zaak betreft de overname van de activiteiten door Tele-Onthaal. De taak van Tele-Onthaal is ruimer dan het emotioneel opvangen van mensen. Zij moeten informatie verschaffen en doorverwijzen. Ik beseft dat dit misschien meer van Tele-Onthaal vergt dan wat de opzet van de organisatie voorschrijft, maar als we ervoor kiezen om de organisatie na de kantooruren die belangrijke taak te geven, dan moet dat worden opgenomen in hun handelingskader.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de verdeling van de uitbreidingsmiddelen 2015 voor de kinderopvang – 2584 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Voorzitter, minister, collega's, dit is de vraag van 20 miljoen. Het is niet de eerste keer dat ze hier aan bod komt, en ik hoop dat het de laatste keer is. De begroting van 2015 voorzagt in 20 miljoen euro extra voor de kinderopvang. Het is tot op vandaag echter onduidelijk hoe deze middelen verdeeld zullen worden. Bij het begin van het jaar is gezegd dat er eerst een akkoord tussen de sociale partners over de uitrol van de cao moest komen. Nadien moest dan op politieke niveau worden beslist hoeveel er naar nieuwe capaciteit zou gaan en hoeveel er naar de verschillende trappen moet gaan. De oefening is blijkaar al een tijdje bezig, en het verloopt allemaal niet erg vlot.

Tijdens de vorige plenaire vergadering, van 10 juni, kondigde u aan dat weldra een oproep over de uitbreidingsmiddelen zou gebeuren. Op de vragen over de verdeling van het budget kon u toen niet antwoorden. Daarom stel ik u de vragen opnieuw. Deze vragen leven immers heel fel in de sector.

Op welke manier worden de extra middelen van de begroting 2015 verdeeld? Welk aandeel gaat naar de uitrol van de cao en welk naar de verschillende trappen? Zullen de startsubsidies voor de initiatieven die zijn opgestart na de ingang van het nieuwe decreet hierin worden opgenomen? Er zijn immers heel wat nieuwe kinderopvanginitiatieven die geen startsubsidies krijgen, hoewel de mensen daarop hadden gerekend. Daar was immers decretaal in voorzien.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Af en toe leiden we hier groepen rond, en dan proberen we uit te leggen wat het werk in de commissies inhoudt. Een vast punt is dan de vraag om uitleg. Vaak geven we dan een typevoorbeeld om aan te tonen wat het nut van zo'n vraag om uitleg is. Er is een minister die een aantal keer iets aankondigt, en men probeert dan uit te zoeken wat daar precies achter zit. Hier hebben mevrouw Van den Brandt en anderen daarover al vragen gesteld. Minister, in de plenaire vergadering hebt u zelf daarover een aankondiging gedaan.

Maar voorlopig is het koffiedik kijken naar wat dat precies betekent. Ik denk dat u niet tuk bent op de kritiek dat u uitsluitend een aankondigingsbeleid zou voeren. We rekenen er dus op dat u nu echt met antwoorden komt. De vragen zijn gesteld.

Ik voeg er graag eentje aan toe, over de ingangsdatum van de toekenning. We zijn inmiddels medio juni voorbij. Op 11 juni zei u dat er "binnenkort" een oproep zou worden gedaan. Ik vermoed dat daar – ondanks het feit dat die oproep in de vakantieperiode zit – een redelijke antwoordtermijn tegenover staat.

Ik vermoed dat daar, ondanks het feit dat die oproep in de vakantieperiode zit, een redelijke antwoordtermijn tegenover staat. Daar zal dan vermoedelijk een beoordeling op volgen, als u zich niet wilt blootstellen aan de kritiek dat u onbehoorlijk bestuur verricht. Daarna zullen mensen aangeworven kunnen worden. Hoeveel plaatsen zullen er dit jaar op het terrein worden gecreëerd? Het is dan ook logisch om de ingangsdatum te kennen zodat we de reële impact kunnen inschatten. Op die manier stelt u zich niet bloot aan de kritiek over aankondigingspolitiek.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Als u elke drie weken dezelfde vraag stelt, riskeert u geregeld hetzelfde antwoord te krijgen. Ik kan moeilijk drie weken later op dezelfde vraag een ander antwoord geven als ik de timing al heb gegeven in het eerste antwoord, bij de opmaak en de bespreking van de begroting enzovoort. Ik excuseer me als dat zo zou zijn, maar dat is geen aankondigingspolitiek, dat is een antwoord geven op een vraag met een timing die niet is veranderd.

Ik zal proberen u wat meer tevreden te stellen. Zoals ik tijdens vorige gelegenheden al heb gezegd, zullen we de middelen verdelen over de verschillende trappen. We zullen dus per subsidietrap in een bedrag voorzien dat dan op kruissnelheid moet komen. Wanneer is kruissnelheid? We zullen die beslissingen nemen via de procedure zoals de voorzitter heeft geschetst. Die kan beginnen op het moment dat de oproep is gedaan en alles is binnengekomen. Recurrent moet dat een uitgave opleveren die, gecombineerd met de cao, 20 miljoen euro op de begroting van 2015 betekent.

Op dit moment werkt Kind en Gezin de concrete call uit die voor de zomervakantie dus de deur uit gaat. Voor het realiseren van de eerste fase van de cao die we sinds 1 april jongstleden in werking lieten treden, – voorzitter, u hebt toen ook vragen gesteld en dacht dat de wereld zou instorten, wat niet is gebeurd – is op kruissnelheid in 9,5 miljoen euro voorzien.

Het resterende bedrag zullen we inzetten over de diverse trappen heen, dit om de leefbaarheid te verhogen, bijkomende plaatsen te creëren en het aantal plaatsen te verhogen met een plussubsidie voor kwetsbare doelgroepen. In totaal gaat het over ongeveer vierduizend plaatsen.

De zogenaamde starterssubsidie zit hierin vervat, maar zoals u weet werd naar aanleiding van het nieuwe decreet beslist om de starterssubsidie te programmeren. Wel voorzien we dus in een substantiële investering in trap 1, waarbij de starters sinds het nieuwe decreet natuurlijk in beeld komen.

Binnen trap 1 verhogen we voor circa 11.500 plaatsen de basissubsidie naar iets meer dan 750 euro. Daarnaast zullen we ongeveer 1900 bijkomende plaatsen toekennen met trap 1-subsidie, dit gaat zowel over het omschakelen van plaatsen trap 0 als over nieuwe plaatsen met een basissubsidie. Binnen trap 2 voorzien we naast het budget voor de cao ook in een uitbreiding van minstens 830 extra plaatsen met subsidie voor inkomenstarief. Voor trap 3 voorzien we in de mogelijkheid van ongeveer 1200 nieuwe plaatsen. Dit is waarschijnlijk een omschakeling naar de zogenaamde plussubsidieplaatsen. Daarnaast voorzien we ook nog in een bedrag voor flexibele opvang. Het gaat om 100.000 euro die zal worden ingezet voor bijkomende plaatsen met subsidies flexibele groepsopvang. Tot slot voorzien we in een budget voor het consolideren van het project pedagogische en taalondersteunende organisatie. Ook daarvoor wordt een bedrag gereserveerd.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Minister, dit is het antwoord dat we al een tijdje aan het vragen zijn. U zegt dat als we drie keer hetzelfde vragen, u drie keer hetzelfde antwoordt. U hebt vorige week in de plenaire vergadering

gezegd dat er voor de zomer een oproep zou verschijnen. Het is dan vanzelfsprekend dat we de exacte verdeling van de middelen vragen. Dit is een bijzonder gegeerde uitbreidingspot. Er zijn heel veel kinderopvanginitiatieven die hierop zitten te wachten. De vraag is altijd: hoeveel zullen het er zijn en wat betekent een oproep?

Ik wil u niet betichten van aankondigingspolitiek, maar wel van een subtiele besparingsoefening. Als dit pas na de zomer in voege gaat, dan betekent dit dat het budget, dat op kruissnelheid 20 miljoen euro per jaar extra is, maar over een half wordt uitbetaald. In de begroting 2015 zouden we dan op die manier 10 miljoen euro hebben kunnen besparen.

Minister Jo Vandeurzen: Nu zullen we iets afspreken. Als dat tijdens de plenaire bespreking van de begrotingscontrole nog eens wordt gezegd, dan haal ik er het verslag bij van de bespreking van de begroting. Ik heb toen al met zoveel woorden gezegd dat we de aanloop dit jaar zullen nemen. Tijdens de begrotingscontrole is afgesproken dat een stuk van het dichtrijden van het gat in 2015 gebeurt door het later opstarten van de initiatieven die recurrent de uitgaven zullen legitimeren. Ik heb dat al gezegd in november 2014.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Zoals u weet, hebben we die begroting niet goedgekeurd. We hadden er verschillende commentaren bij. Het is niet omdat u zegt dat u 10 miljoen euro zult besparen op het uitbreidingsbudget, dat we daar enthousiast over moeten zijn.

Minister Jo Vandeurzen: U moet niet doen alsof ik nu iets nieuws heb gezegd.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Er is ons nooit een datum of een timing gegeven. Het zou 'in de loop van het jaar' zijn. We zouden wel zien. Het was na overleg en met een draagvlak enzovoort. Een concrete timing hebben we niet gekregen, anders zouden we u niet om de zoveel maanden hebben lastiggevallen met dezelfde vraag. Die vraag had geen antwoord op dat moment.

Er is een verdeling over de verschillende trappen. U geeft een aantal cijfers, maar ik ken de berekeningen niet uit het hoofd. Ik hoop dat u me dat vergeeft. Betekent dit dat alle recent gestart initiatieven mee worden opgenomen? Zal er tussen hen ook een selectie gebeuren?

Sinds april zijn immers veertig à vijftig initiatieven opnieuw gestart die in aanmerking zouden komen voor startsubsidies. Is er binnen die budgetpost voor startsubsidies in voldoende voorzien om al die initiatieven hun basissubsidie te geven of niet?

Ik denk dat u ook de vraag van de heer Van Malderen niet hebt beantwoord tot wanneer de oproep zal lopen en vanaf wanneer dit in werking zal kunnen treden. Als dat immers bijvoorbeeld pas december is, dan zou mijn betichting van een sluimerende besparingsoefening toch wel iets pertinenter zijn.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Minister, u zegt dat men vraagt naar een timing die wat u betreft nooit is veranderd. Dat klopt, maar u hebt ook nooit duidelijkheid gegeven over die timing. Niemand wenst het u toe, en ook de initiatiefnemers niet, dat we nu in de publieke opinie gaan zeggen dat we 20 miljoen euro uittrekken. U hebt wellicht 'in de loop van' gezegd. Ik wil daar gerust het verslag op nakijken. Dat is inderdaad niet per 1 januari. Er is echter een hemelsbreed verschil, zowel budgettair als qua impact op de vraagzijde, als men iets niet doet op 1 januari, maar wel op 30 juni en in de tweede helft van het najaar. U hebt nu eindelijk duidelijkheid gegeven over de verdeling van het aantal plaatsen. Bij dezen vraag ik u om nu eens duidelijkheid te geven over de datum van de oproep, de datum tegen wanneer er moet worden geantwoord en

wanneer u daadwerkelijk deze begrotingsmiddelen zult aansnijden. Dat zal iedereen toelaten om uw inspanningen naar waarde te schatten.

Minister Jo Vandeurzen: Dat laatste zal enigszins van allerlei factoren afhangen. Het volstaat dat iemand naar de Vlaamse Adviesraad voor de Erkenning van Verzorgingsvoorzieningen (VAR) gaat om te zeggen dat zijn vraag ook al niet kan worden beantwoord. Dat hangt ook van de beroepsmogelijkheden af, om maar iets te noemen. (*Opmerkingen van de heer Bart Van Malderen*)

Neen, de oproep niet. Kind en Gezin zal dat doen. Ik heb er geen probleem mee dat dit wordt bekendgemaakt op het moment dat Kind en Gezin die timing en dat traject voor zichzelf heeft uitgemaakt. Mevrouw Van den Brandt, het zal echter niet mogelijk zijn om al degenen die zijn gestart in trap 1, van een forfait te voorzien. Dat is een groeipad. We hebben er ook voor gekozen om ook op de leefbaarheid van de sector in te zetten. Ik blijf het zeggen: we moeten met dat budget een aantal ambities geleidelijk aan proberen waar te maken. Dat is het evenwicht dat we daarin hebben gevonden.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Er werd eerst gesproken van 4000 plaatsen, maar als ik dan nu even de plaatsen optel, dan kom ik aan 2000 plaatsen in trap 2 en 3 samen. Trap 1 is dan vooral een consolidatie van bestaande plaatsen. Gaat u uit van 4000 extra plaatsen, boven op wat er nu is? Neen? Vanwaar dan de 4000 extra plaatsen?

Minister Jo Vandeurzen: Dat is dus het voorbehoud dat ik moet maken. Stel nu dat bij de IKG-oproep mensen in trap 1 zeggen naar trap 2 te willen gaan. We zullen dan toch niet kunnen zeggen dat ze die vraag niet mogen stellen omdat ze de pech hebben in trap 1 te zitten. Ik weet dat we voor 4000 plaatsen in nieuwe en betere financiering zullen voorzien, maar ik kan helaas nog niet zeggen wat het effect daarvan zal zijn in de dynamiek van de diverse trappen.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Ik zal de oproep afwachten om te zien wat de exacte bedragen zijn. Het lijkt me toch eigenaardig dat u dit niet kunt inschatten. U weet dat de mensen die naar IKG gaan, nu ook al bestaande initiatieven zijn, dus ...

Minister Jo Vandeurzen: Dat is niet waar, mevrouw Van den Brandt. Er zijn regio's waar er oproepen zijn en waar er geen bestaande initiatieven zijn die op trap 2 zullen intekenen, waar je totaal van nul begint. In andere zullen er misschien bestaande initiatieven zijn die de reconversie willen doen, waardoor er dan weer andere budgetten vrijkomen en zo. Het is dus niet zo gemakkelijk om dat zomaar eenvoudigweg te zeggen.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Het leek me logisch dat die initiatieven die al bestaan en zonder subsidies werken, kansen zouden krijgen om door te groeien, maar we zullen zien. We zullen de vraag in september herhalen, als de oproep er eenmaal is geweest. Dan kunnen we vragen hoeveel plaatsen erbij zijn gekomen. Nu kunt u immers de impact niet inschatten van de 20 miljoen euro die u zult uitbesteden. Dan zal ik daarover een paar vragen indienen.

Minister Jo Vandeurzen: Dit zal helemaal besteed zijn. U hoeft zich niet ongerust te maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid – 2592 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Peter Persyn

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Minister, het is heel belangrijk om pasgeboren kinderen op mucoviscidose te screenen. Een zeer snelle detectie van die ziekte zorgt er immers voor dat de ziekte vroeg wordt behandeld, zodat permanente en irreversibele longschade zo veel mogelijk kan worden vermeden. Mucoviscidose is geen heel frequente ziekte, maar het is wel tot op vandaag de meest voorkomende mogelijk levensbedreigende longziekte, die erfelijk is. Hoewel men er in heel wat ons omringende landen van uitgaat dat er voldoende medische evidentie is om een dergelijk onderzoek te doen, wordt die screening in ons land tot op vandaag eigenlijk niet systematisch toegepast. In het Vlaams Parlement, maar ook in het federale parlement gaan er al langer stemmen op om onmiddellijk na de geboorte een generieke screening op mucoviscidose te doen. Het spreekt voor zich dat dit op zich wel complex is, gezien het multi-levelgebeuren die Volksgezondheid en Welzijn in ons land zijn. U bent bevoegd voor de screening en de opsporing, maar heel de financiering van de gezondheidszorg is uiteraard federale materie.

Ik had u daarom ook een schriftelijke vraag gesteld. Ik citeer uw antwoord erop, want het bevat elementen die verdere vragen oproepen. U antwoordde: "De Vlaamse werkgroep Bevolkingsonderzoek adviseerde reeds in 2013 positief over het organiseren van bevolkingsonderzoek naar mucoviscidose onder voorwaarde dat aan een aantal belangrijke randvoorwaarden zou worden voldaan. Omdat het realiseren van die randvoorwaarden deels een federale bevoegdheid is, is dit onderwerp door ons op de agenda van de Interministeriële Conferentie gezet. De gesprekken werden opgestart binnen een interkabinettenwerkgroep (IKW) mucoviscidosescreening, maar midden 2014 stopgezet, onder andere omwille van de verkiezingen. Intussen hebben we dit onderwerp opnieuw geagendeerd binnen de IKW die de aspecten rond 'chronische ziekten' voorbereidt voor de interministeriële conferentie Volksgezondheid."

Minister, vandaar mijn vragen. Kunt u mij gewoon een stand van zaken geven met betrekking tot de interministeriële conferentie en vooral tot de conclusies die er getrokken zijn? Wat staat er exact op de agenda? Wat is de verdere timing? U hebt het op de agenda gezet, maar ik kreeg er graag wat meer informatie over.

Kunt u toelichting geven bij de randvoorwaarden waarvan sprake? U hebt het over "een aantal", maar u definieert ze niet. Ik kan dus niet inschatten hoe zwaar, hoe licht of hoe complex ze zijn.

Kunt u in algemene zin toelichting geven bij de vooruitgang in dit dossier? Ziet u mogelijkheden om tot een akkoord te komen met de federale overheid? Welke timing hebt u voor ogen?

U verwijst ook naar advies dat werd gevraagd aan het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE). Hoe verhoudt dit advies zich ten aanzien van reeds beschikbare wetenschappelijke evidenties? Is zo'n advies eigenlijk nodig? Zijn we daarmee geen tijd aan het rekken? En wat is de budgettaire impact en de uitrol ervan?

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen (CD&V): Voorzitter, minister, ik sluit me kort aan bij deze vraag. In het verleden heb ik ook al schriftelijke vragen gesteld over de bevolkingsonderzoeken. Welke randvoorwaarden dienen er op federaal vlak gerealiseerd te worden om deze screening op muco te kunnen uitvoeren?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Mevrouw Freya Saeys (Open Vld): Voorzitter, minister, wat betreft de screening van mucoviscidose is de vraag zeker te onderzoeken. We zien dat er in Duitsland, Nederland en Frankrijk al een screening is naar de aandoening. Ook de verenigingen zijn er vragende partij voor. Maar er is natuurlijk ook een kostprijs aan verbonden. Hebt u een idee van die extra kost?

In Vlaanderen screenen we op elf metabole aangeboren aandoeningen, in Nederland op achttien. Volgens mij is er dus eigenlijk wel meer mogelijk. In welke mate wordt ook nagedacht over de screening op andere aandoeningen? Wordt dat vraagstuk op regelmatige basis ook onderzocht? Ik denk bijvoorbeeld aan de ziekte van Duchenne: ook al is er geen genezing mogelijk, het laat wel toe om de behandeling vroeger op te starten. Ook is voor de getroffen gezinnen de wetenschap dat hun kind aan een aandoening lijdt van belang.

Dit is ook een belangrijk moment in het beslissingsproces. In 2010 hebt u in een antwoord op een vraag van mevrouw Van der Borght gezegd dat er geen duidelijk zicht was op eventuele nieuwe argumenten voor het opsporen van die ziekten en om ze toe te voegen aan de hiepriek. Hebt u die vandaag wel?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Voorzitter, minister, ik wil me graag aansluiten bij de pleidooien om de test te doen bij de geboorte en om als maatschappij die verantwoordelijkheid op ons te nemen, en ook de kost, want de maatschappelijke winst verantwoordt die absoluut.

De screening van mucoviscidose mag niet afhangen van gekibbel tussen Vlaanderen en de federale overheid over wie bevoegd is. Het is belangrijk dat u hier de politieke steun hoort om de screening bij de geboorte te doen, om daarna met uw federale collega te bekijken hoe dit concreet het beste kan worden waargemaakt.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, dames en heren, een eerste interministeriële conferentie heeft binnen deze legislatuur plaatsgevonden op 30 maart 2015. Er is er nog een gepland voor we met vakantie vertrekken en een in oktober. De interministeriële conferentie wordt voorbereid in IKW's waaraan naast kabinetsmedewerkers ook de administraties deelnemen.

Er is geen specifieke IKW voor het preventieve gezondheidsbeleid. Preventie wordt opgenomen binnen de IKW 'chronische ziekten'. Aan deze IKW hebben wij een lijst bezorgd van onderwerpen die er zouden moeten worden besproken. Het bevolkingsonderzoek naar aangeboren aandoeningen, waaronder mucoviscidose, is er daar één van. Door de veelheid van te behandelen onderwerpen kwam de neonatale screening in zijn geheel, en dus zeker ook de mucoviscidosescreening, nog niet aan bod in de IKW en dus ook niet op de interministeriële conferentie.

De mogelijkheid tot inpassing van neonatale screening naar mucoviscidose in de bestaande organisatie van de gezondheidszorg is complex en moet grondig onderzocht worden. Sommige aspecten van die organisatie vallen niet binnen onze bevoegdheden, vandaar de noodzaak aan overleg met onder meer de federale overheid. In tweede orde heeft afstemming van de neonatale screening

tussen de gemeenschappen een meerwaarde omdat het in veel gevallen om zeldzame ziekten gaat. Vergelijken van procedures en samenbrengen van expertise op grotere schaal verhoogt de kwaliteit en efficiëntie.

Alle randvoorwaarden tot in detail bespreken, zou ons hier ver leiden. In het advies van 2010 van het KCE over neonataal opsporen van mucoviscidose binnen de bestaande neonatale screening, zijn die randvoorwaarden omstandig toegelicht.

De Vlaamse werkgroep Bevolkingsonderzoek benadrukte volgende punten. Screenen naar mucoviscidose omvat het analyseren van DNA. Dit heeft grote consequenties onder andere op het vlak van informeren over het bevolkingsonderzoek en over de mogelijke gevolgen bij een afwijkend screeningsresultaat. Het resultaat geeft immers niet alleen een aanwijzing in verband met de ziekte bij het kind dat werd gescreend, maar geeft bovendien ook inzicht in dragerschap bij de ouders.

De wijze van informeren over screenen naar mucoviscidose moet een geïnformeerde keuze mogelijk maken. Dit betekent dat een informed consent nodig is en dat we hiervoor een duidelijke communicatiestrategie moeten uittekenen. Er moeten onder andere duidelijke keuzes worden gemaakt over het communiceren over dragerschap zowel bij de ouders als bij de kinderen en welke consequenties dit heeft. In Nederland heeft men er bijvoorbeeld heel duidelijk voor gekozen om binnen het bevolkingsonderzoek dragerschap niet mee te delen.

Er is van bij de start van het bevolkingsonderzoek een eenduidig standpunt nodig over het te volgen screeningsalgoritme, de afkapwaarden en de kwaliteitsvereisten bij de toe te passen screeningsinstrumenten. Momenteel is er onder experts hierover nog geen volledige consensus en het advies van het KCE van 2010 moet wat dit betreft wellicht worden geactualiseerd.

Het is ook belangrijk dat deze elementen nauw worden gemonitord door experts om zo nodig aanpassingen te kunnen voorstellen. Dit betekent dat er ook een nauwkeurige en systematische registratie mogelijk moet zijn van bij de start van de screening. Koppeling met data omtrent diagnose en opvolging opgenomen in het Belgisch register zeldzame ziekten, is ook noodzakelijk. Systematische registratie is ook een noodzakelijke voorwaarde om de kwaliteit van het bevolkingsonderzoek te kunnen opvolgen.

Een andere randvoorwaarde is dat de organisaties met terreinwerking die het Vlaams bevolkingsonderzoek naar aangeboren aandoeningen bij pasgeborenen via een bloedstaal uitvoeren, in staat moeten zijn om onder gelijke kwaliteitsvoorwaarden deze screening in al haar aspecten uit te voeren. Dit zal ook inzet van extra middelen vergen.

Samenwerking tussen de genetische centra en de screeningscentra zal erg belangrijk zijn. Hierover zijn duidelijke afspraken of protocollen nodig. Bovendien moet worden onderzocht in welke mate alle genetische centra in staat zijn om op kwalitatieve wijze DNA te isoleren uit een ingedroogd bloedvlekje, want momenteel wordt het bloedstaal binnen de neonatale screening afgenomen via de hielprik en wordt het bloed ingedroogd op een drager.

Er moet ook worden bekeken of het nodig en efficiënt is dat alle centra, dan wel één, deze tests uitvoeren in het kader van een bevolkingsonderzoek. Uniformiteit in de diagnostiek en kwaliteitscontrole op alle verschillende technieken zijn een noodzakelijke voorwaarde. De wijze van doorverwijzing naar een referentiecentrum na afwijkend screeningsresultaat moet ook worden uitgeklaard. Hiermee bedoelen we wie wat doet na afwijkend screeningsresultaat (diagnose, genetische counseling, opvolging) en welke info daarbij nodig is. Is een volledige scheiding tussen screening en diagnostiek nodig enzovoort?

Het genetisch familieonderzoek, gerelateerd aan de screening, en de bijhorende counseling moet vooraf goed worden omschreven en nadien opgevolgd. Counseling moet voldoende beschikbaar en toegankelijk zijn voor de hele doelgroep, in dit geval de ouders van de gescreeende baby's. De kost voor een kwalitatieve organisatie van dergelijk bevolkingsonderzoek moet op voorhand duidelijk zijn en zal onder meer afhankelijk zijn van het gekozen screeningsalgoritme. Tevens moet in de discussie ook de problematiek van preconceptionele en prenatale screening worden meegenomen omdat die een belangrijke invloed hebben op de efficiëntie van een neonatale screening.

Mijnheer Van Malderen, u vroeg naar het advies dat werd gevraagd aan het kenniscentrum. Ik ga ervan uit dat u verwijst naar de lopende studie aan het kenniscentrum 'Bepalen van een minimum/ideaal panel op te sporen aangeboren aandoeningen bij pasgeborenen via een bloedstaal'. Zorg en Gezondheid heeft die studie aangevraagd omdat er vanuit verschillende geledingen in de samenleving – bijvoorbeeld patiëntenverenigingen, burgers, universiteiten – vragen komen om via de neonatale screening meer ziekten op te sporen dan de huidige elf aandoeningen. De vraag om mucoviscidose op te sporen binnen het huidige bevolkingsonderzoek naar aangeboren aandoeningen is daar slechts een van.

Het federaal kenniscentrum heeft beslist om geen lijst van op te sporen aandoeningen op te stellen en zal dus niet de wetenschappelijke evidentie nagaan voor het opsporen van deze ziekten en dus ook niet voor mucoviscidose. Wel zal het kenniscentrum een instrument aanreiken om prioritering mogelijk te maken binnen de aandoeningen waarvan internationaal, in België of in Vlaanderen wordt aangenomen dat er voldoende evidentie is om ze neonataal op te sporen. Het is immers niet omdat het mogelijk is een bepaalde ziekte op te sporen dat dit ook zinvol of doelmatig is.

Het advies van het kenniscentrum zal zich dus toespitsen op het formuleren van een beslissingskader waarmee de gemeenschappen een panel kunnen vastleggen. In de regelgeving rond bevolkingsonderzoek hebben we in Vlaanderen al criteria opgenomen voor het beoordelen van bevolkingsonderzoek in het algemeen. Het is echter gebleken dat specifiek voor neonatale screening wellicht een aantal bijkomende criteria aangewezen zijn. Het advies van het kenniscentrum hierover wordt verwacht eind 2015.

Het is nu nog niet mogelijk om de budgettaire impact te berekenen. Wel is er zeker geen nieuwe studie van het kenniscentrum over mucoviscidose. Het advies van 2010 over mucoviscidose blijft geldig. Zoals gezegd moet dit advies wellicht worden geactualiseerd, bijvoorbeeld voor het te kiezen screeningsalgoritme. Hiervoor moet worden samengezeten met experts en moeten de andere randvoorwaarden verder worden uitgewerkt.

Het berekenen van de budgettaire impact en uitrol van het bevolkingsonderzoek behoort niet tot de scope van de lopende studie van het kenniscentrum, maar zal een opdracht zijn van de overheden. Veel zal afhangen van de mate waarin er op politiek vlak afstemming zal kunnen worden gevonden over de werkwijze en het opnemen van de verschillende verantwoordelijkheden. Het lijkt me niet realistisch om de hele keten van screening en diagnostiek te financieren enkel vanuit het Vlaamse beleidsniveau.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Minister, dit is een heel omvangrijk antwoord. Ik ben toch wat teleurgesteld over het antwoord dat u gaf op de schriftelijke vraag. Afgaande op de reacties van collega's hier, merkte ik meer enthousiasme voor een relatief spoedige beslissing. Een beslissing waar genoeg wetenschappelijke evidentie over bestaat. Andere landen doen dat al, ongeveer

al onze buurlanden volgens mevrouw Saeys. Er bestaat ook een heel breed draagvlak voor. Niet alleen politiek, maar ook in de samenleving zijn de vragen om het aantal tests via de hielprik uit te breiden groot.

Ik wil geen open deur instampen. Alle zaken die we in dit kader proberen op te zetten, zijn complex en moeten grondig gebeuren. Maar ik ervaar een gebrek aan gevoel van urgentie ten aanzien van deze vraag. Uiteraard lijkt het mij evident dat als je een bijkomende test doet, dat je nadenkt over de strategie en de manier waarop je iets aanbrengt, over de keuzemogelijkheden die mensen al dan niet hebben, over de gevolgen die er al dan niet zijn ten aanzien van hun eigen persoon. Het lijkt mij evident dat daarover wordt nagedacht. Maar als onze drie buurlanden het al doen, moet daarover toch al referentiemateriaal ter beschikking zijn. Misschien moeten we daar het warm water niet gaan uitvinden, maar er gewoon keuzes in maken.

In dezen lijken hoofd- en bijzaak mij toch wel duidelijk. De communicatie lijkt mij hier de bijzaak ten aanzien van de organisatie en de beslissing om dat te doen. Ik wil er toch op aandringen om hierin vooruit te gaan. U zegt in uw antwoord op mijn schriftelijke vraag dat u dit al op de agenda hebt gezet. Maar dan wordt het niet op het niveau van de interkabinettenwerkgroep besproken. Mag ik dan hopen dat dit as such aan bod komt op de volgende interkabinettenwerkgroep – niet die van vlak voor het reces maar die van het najaar? Dat is een eerste bijkomende vraag.

U zegt dat het kenniscentrum in zijn advies niet opnieuw de evidentie in twijfel gaat trekken, maar dat wij een prioritering gaan maken in functie van alle vragen die er zijn. Volgens welke criteria gaat u dan prioriteren? Is dit louter een budgetmatige aangelegenheid en kijken we niet naar wat op het gebied van gezondheid bijkomend kan worden geregistreerd? Kijken we naar de performantie van de test? Wat zijn de criteria?

Ik heb nog een overkoepelende vraag. Is het niet mogelijk om op relatief korte termijn een soort van principiële beslissing te nemen zodat we op elk front waar we nog vooruitgang moeten boeken vanaf dan vooruitgang proberen te boeken? Ik heb de indruk dat men nu bijna serieel gaat schakelen, en dat men zegt: "We moeten hier nog iets doen, en daar en daar en daar. En dan gaan we een beslissing nemen." Het spreekt voor zich dat zo'n aanpak er niet toe leidt dat mensen zich heel erg geprikkeld voelen om daarmee aan de slag te gaan. Getuige daarvan het feit dat u het wel agendeert maar blijkbaar nog niet de tijd hebt gevonden om dit op het niveau van de interkabinettenwerkgroep te bespreken.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Mevrouw Freya Saeys (Open Vld): Minister, u zei dat in Nederland niet werd geïnformeerd over het dragerschap? Wat bedoelt u daar juist mee? Normaal gezien is het zo dat als je een screening uitvoert, dat deze wordt overgemaakt aan de behandelend geneesheer en dat dit toch wordt besproken met de ouders.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Minister, ik had een algemenere opmerking, een beetje in de lijn van de heer Van Malderen. Ik vond uw antwoord een beetje dubbel. Ik merk dat er hier best wel draagvlak is om die mucoviscidose standaard op te sporen bij boorlingen. U noemt een aantal processen die daartoe moeten leiden. Maar u zegt zelf dat het nog niet beslist is dat het erbij zal zitten. U zegt dat er een lijst moet zijn, maar die lijst is er nog niet. Op basis van die lijst gaan we dan trancheren. Het klinkt op zijn minst als een proces dat nog niet voor morgen is, terwijl de wetenschappelijke kennis mij wel voorhanden lijkt. Ik weet dat we keuzes moeten maken en een budgettering opstellen. Daarin volg ik u wel.

Maar als er een politieke wil is om dit te doen, kunnen we sneller gaan dan met het traject dat u nu hebt omschreven. Het lijkt me raadzaam dat we dat dan ook doen.

Dat er op een interministeriële conferentie nog geen tijd en ruimte was om dit te bespreken, vind ik eerlijk gezegd ook een moeilijk antwoord. Ik heb respect voor ieders agenda, maar soms moet er dan maar langer vergaderd worden om dingen te beslissen. Het kan niet zijn dat we geen beslissing nemen omdat er te weinig tijd was om dit te bespreken. Dan moet er maar langer of efficiënter vergaderd worden. Beslissingen moeten genomen kunnen worden.

De heer Peter Persyn (N-VA): Een medewerker heeft mij deze middag nog gewezen op de vraag of er bij dat protocolakkoord tussen de federale overheid en de gemeenschapsoverheden inzake preventie geen ruimte is om sneller tot afstemming te komen bij het herbekijken van budgetten. Als we zeer vroegtijdig bepaalde diagnoses kunnen stellen – ik denk in het bijzonder aan mucoviscidose of aan andere ziektes, vaak stofwisselingsziekten – kunnen we de families vaak een hele lijdensweg besparen en in dezelfde moeite ook enorme uitgaven voor de ziekteverzekering. Als we zien welke lijdensweg die families met vaak jonge kinderen achter de rug hebben vooraleer er een diagnose is gesteld, lijkt me dat het beter is om door middel van screening of preventie vroegtijdig duidelijkheid te krijgen, zelfs als dat voor die families een zwaar verdict betekent. Zo kunnen er vroegtijdig gepaste preventieve maatregelen genomen worden en kunnen die ziektes vroeg correct worden aangepakt. Zo kan er een enorme gezondheidswinst worden geboekt en kunnen er enorm veel overbodige uitgaven worden vermeden. Daarover kan met de federale instanties en met de federale minister heel snel overeenstemming worden gevonden.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Dat laatste is waar. We moeten dat doen binnen de bevoegdheidsregels, zoals ze sinds de staats hervorming zijn. Maar het illustreert nog eens dat dat overleg noodzakelijk is, ook het overleg met de andere gemeenschappen. Het is bijna niet denkbaar dat je zoiets kunt organiseren als je niet kunt zien welke schaafeffecten, welke terugbetalingssystemen, enzovoort beschikbaar zijn.

U verbaast zich een beetje over de indruk die ik zou wekken dat we daar geen haast mee willen maken, maar ik ben ook een beetje verbaasd over het feit dat u de indruk hebt dat dat allemaal met een paar politieke voluntaristische zaken kan worden geregeld. Dit is een zeer complex verhaal. De Vlaamse administratie vroeg al in de niet-verdachte periode aan het kenniscentrum, dat vragen kreeg vanuit verschillende patiëntenverenigingen om prenatale screenings te vervullen of aan te vullen, welke de meest voor de hand liggende screenings zijn, gelet op de internationale evidenties en dergelijk meer. Het bewijst dat men zich in Vlaanderen wel goed realiseert dat op dat vlak evoluties aan de orde zijn.

Als ik het goed begrijp, zegt het kenniscentrum: wij gaan geen shortlist maken maar we gaan een beslissingskader aanbieden om prioriteringen door te voeren. Dat wordt verwacht tegen het einde van het jaar. Dan denk ik in alle eerlijkheid dat het verstandig is om te kijken op welke manier een dergelijke beslissing moet worden onderbouwd.

Wij hebben dat onmiddellijk op de agenda van de IMC gezet. Ook daar, collega's, met alle respect, maar kijk eens naar de veelheid van zaken die moeten worden opgestart. Uiteraard moet dat op de agenda van de IMC komen en zullen we benaarstigen dat dat op IKW-niveau voldoende vooruitgang vindt om op de formele agenda te komen. Er is een vergadering geweest en er komt nu een tweede, maar er staat een veelheid van thema's op de agenda. Dat zal door ons voldoende onder de aandacht worden gehouden, daar engageer ik me voor, om te zorgen dat we met de IMC vooruitgang boeken.

Ook het standpunt dat de communicatie misschien niet het essentiële van het verhaal is, wil ik toch even nuanceren. Bevolkingsonderzoeken veronderstellen een zeer grondige afspraak over wat met resultaten gebeurt en hoe daarmee wordt omgegaan. Er zijn een heleboel ziektes waarvan we nu al weten dat we daar perfect voor kunnen screenen, maar waarvan de optie om dat te doen misschien niet zo voor de hand ligt. Hier stellen zich een aantal punten, zoals: wordt iemand geïnformeerd over feit dat er uit het DNA van het kind blijkt dat er zich een risico voordoet? Blijkbaar is het zo – dat is iets dat ik opneem omdat onze administratie mij dat aangeeft – dat in Nederland men over het dragerschap geen informatie geeft na een screening.

Het minste wat er moet gebeuren, is dat er afspraken over worden gemaakt. Dat zijn hele serieuze ethische kwesties die ook gezondheidseconomisch moeten worden onderbouwd. Op uw aandringen of ik dat dossier met enige aandring kan proberen vooruit te brengen, is het antwoord zonder enige twijfel: ja. Maar om nu de indruk te wekken dat als we er maar een wetje over maken of een politieke beslissing over nemen, het zich dan vanzelf uitrolt, wel, zo gaat dat niet. Kijk naar het laatste grote screeningsprogramma dat we hebben uitgerold in Vlaanderen: de darmkankerscreening. Hoeveel jaar zou daaraan voorafgegaan zijn? Vier, vijf of zes jaar? Het is nog gestart op het moment dat de heer Vanackere minister was, of nog ervoor. Nogmaals, ik ben absoluut vragende partij en bereid om dat voort te helpen maar niet om de indruk te wekken dat dit een zaak is die zomaar, als men maar wil, een feit is.

Er wordt verwezen naar andere landen. Uiteraard is de internationale evidentie en het feit dat men het elders doet, een belangrijk argument en een belangrijke referentie, maar je moet ook wel alle screenings onder ogen nemen en de prioriteringen die in die andere landen zijn gedaan. Het is niet zo dat je dat kunt isoleren. Je moet de globale politiek van dat land in beeld brengen.

Nog eens, ik zal op het volgende IMC alvast zeggen dat het de wens van het parlement is dat dat snel op de agenda wordt geformaliseerd.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Minister, dank voor dat laatste antwoord. Dat is het belangrijkste signaal dat we hier vandaag moeten uitsturen. Ik ben iets minder tevreden met de vergelijking die u maakt met de screening rond darmkanker. Ik hoop dat we niet op dat tijdsfad zitten. Ik vind de vergelijking ongelukkig, niet alleen vanwege de lange duurtijd die dat dossier heeft gekend, maar het was ook een dossier waarbij er veel meer discussie was onder wetenschappers over het nut en de effectiviteit van de test 'an sich'. Ik herinner me epische debatten daarover. Als we het hebben over de eerste vraag rond mucoviscidose, is er overeenstemming onder wetenschappers over de evidentie van een test en is de maatschappelijke gezondheidswinst veel groter dan die er was bij darmkanker. Het zou eigenlijk eerder een pleidooi moeten zijn om hierin op het gas te gaan staan en dat sneller te gaan doen.

Ik stel vast dat we ondertussen – ik ken er op zijn minst een die in het nieuws is geweest – levens aan het redden zijn door die darmkankerscreening omdat mensen zich sneller laten behandelen. Er was een aantal weken geleden een heel grote conferentie in Brussel met topwetenschappers die bezig zijn met mucoviscidose. We zijn ook daar stilaan aan het evolueren, niet alleen naar het verlengen van levensduur en verhogen van levenskwaliteit, maar zelfs naar aanzetten naar genezing. Dat zijn des te meer argumenten om snel werk te maken van een dergelijke neonatale screening.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over gehoorschade in Vlaanderen
– 2602 (2014-2015)**

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Mevrouw Freya Saeys (Open Vld): Voorzitter, met de zomerfestivals voor de deur merken we dat de aandacht voor oordoppen en gehoorschade terug aan de oppervlakte verschijnt. De oren van talloze muzikliefhebbers worden immers danig op de proef gesteld. De Vlaamse overheid nam dit langzame gevaar in haar geluidsnorm van 2013 reeds ter harte. Volgens sommige sceptici was dit té zeer ter harte. Ze schreeuwden moord en brand over de nieuwe maximumgrens van 100 decibel.

Nochtans zien we dat oren al het risico op blijvende schade lopen bij 85 decibel, waaraan je maximaal acht uur zou mogen worden blootgesteld. Gehoorbescherming blijkt dus geen overbodige luxe.

Ondertussen is de oordop uitgegroeid tot een waar gadget en komt een heuse industrie van gehoorbescherming op gang. Dat is een evolutie die we vanuit Vlaanderen alleen maar kunnen toejuichen. Toch gebeurt er weinig of geen epidemiologisch onderzoek betreffende die problematiek bij de Vlaamse jeugd. Zo wordt het gehoor van kinderen door het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) wel getest van de tweede kleuterklas tot en met het vijfde leerjaar, maar wordt er in middelbare scholen, een belangrijke doelgroep bij festivals, niet getest. Het luisteren naar luide muziek via draagbare digitale muziekspelers is overigens op twintig jaar tijd verdubbeld.

De oordop blijkt ook niet altijd efficiënt te zijn. Een correct gebruik, het op de juiste plaats blijven zitten van de mousse oordoppen, blijkt een probleem te zijn. De op maat gemaakte oordoppen zijn duur en een kostprijs van 150 euro of meer blijkt een belangrijke belemmering voor festivalgangers om ze aan te kopen.

'Amal 't piept', zo heet de campagne van Thomas Piessens. Thomas is een jonge kerel met een missie: de wereld informeren over de gevaren van geluidsoverlast. Maar misschien nog straffer is dat Thomas erin slaagde om een hele reeks toppolitici, waaronder federaal minister van Volksgezondheid en u, Vlaams minister van Welzijn, achter de campagne te scharen.

Minister, in welke mate ondersteunt de Vlaamse Regering preventieve campagnes zoals 'Amal 't piept'? Gebeuren er effectmetingen van de campagnes op de attitudeverandering bij jongeren? Hebt u kennis van recent epidemiologisch onderzoek met betrekking tot die problematiek?

Nu de attitude tot het gebruik van oordoppen steeds meer ingeburgerd geraakt, is het niet wenselijk de campagnes meer te focussen op het juiste gebruik van oordoppen en de kwaliteit ervan? Hebt u reeds overleg gehad met uw collega-minister Schauvliege in verband met gehoorschade bij zomerfestivals, met betrekking tot de meting van de geluidsniveaus en de mate waarin festivalorganisatoren de geluidsnormen respecteren?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: De campagne 'Amal 't piept' werd door mezelf en verschillende andere ministers uit de Vlaamse Regering en andere regeringen

gesteund via een videoboodschap die op de Facebookpagina werd gepubliceerd. Andere initiatieven werden in het verleden ondersteund door middel van het aanreiken van ervaringen vanuit de administratie en het aanleveren van ondersteunende literatuur.

In 2011 liep de campagne 'Iets minder is de max'. Die campagne werd op mijn verzoek opgezet door het Agentschap Zorg en Gezondheid. De campagne werd gevolgd door een effectmeting op vlak van bereik, attitudeverandering en kostenefficiëntie. Dergelijke effectmetingen zijn niet eenvoudig, zeker wat betreft de effecten op kennis, houding of gedrag. In de literatuur blijkt er weinig cijfermateriaal voorradig op het vlak van epidemiologische studies.

Om de effectiviteit van de campagne in kaart te brengen, werd er een bevraging gedaan bij enkele duizenden 14- tot 18-jarigen voorafgaand en zes maanden na het lopen van de campagne. Gedurende de looptijd van de campagne, van 26 mei tot 16 juni 2011, werd de website 24.836 keer bezocht. Het geschatte bereik van de campagne bedroeg 4,5 procent van de jongeren in de doelgroep, wat overeenkomt met 16.100 bereikte jongeren.

Het percentage jongeren bij wie een intentie tot gedragswijziging optrad als effect van de campagne – meer bepaald het minder luid zetten van het volume van de iPod of gelijkaardig toestel – werd geschat op 15,6 procent. Er werden ook andere effecten gezien, maar die waren niet statistisch significant.

Preventie is geen eenvoudige materie en dient weloverwogen te gebeuren. Uit onderzoek en ervaring met sensibilisering blijkt jammer genoeg dat kennisverwerving zelden voldoende is om bij jongeren of andere doelgroepen een blijvende gedragsverandering te bewerkstelligen. Kennis op zich volstaat niet voor gedragsverandering. Menselijk gedrag wordt namelijk lang niet altijd rationeel gestuurd. Ook kan het confronteren van jongeren met de negatieve gevolgen van hun gedrag averechts werken: er treedt gewenning op of het publiek kan zich afkeren van de boodschap.

Jongeren voelen zich bovendien vaak onkwetsbaar. Over het algemeen zal individuele gedragsverandering beter lukken als de voordelen tastbaar en reëel zijn, als de voordelen gegarandeerd zijn in plaats van waarschijnlijk, indien de nadelen kort na het gedrag volgen – na enkele dagen of een paar weken, maar geen jaren – en als gedragsverandering relatief weinig moeite kost.

Rekening houdend met die elementen is sensibilisatie voor en gedragsverandering bij muziek-geïnduceerde gehoorschade een grote uitdaging. In dat opzicht is het ook belangrijk dat jongeren de boodschap herhaaldelijk en via verschillende kanalen krijgen.

Uiteraard is de focus op het juiste gebruik van oordoppen ook van groot belang. De kwaliteit van de aangeboden oordoppen gaat teniet indien ze niet op de juiste manier worden gebruikt. Dit kan bovendien leiden tot een vals gevoel van veiligheid. De website www.ietsminderisdemax.be geeft uitleg over soorten oordoppen. De FOD Economie staat in voor de reglementering van de kwaliteit van de oordopjes.

In december 2009 vond er een rondetafelconferentie muziek plaats op initiatief van mezelf en van mijn collega Schauvliege. Uit die conferentie kwam de nood aan preventieve acties naar voren. Daarom werd de 'Iets minder is de max'-campagne opgezet. Die conferentie vormde ook de basis voor de aanpassing van de VLAREM-wetgeving (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning) op het vlak van elektronisch versterkte muziek. De handhaving van die wetgeving is een bevoegdheid van de diensten van minister Schauvliege en van de lokale besturen.

Verder wil ik nog aanvullen dat in overleg met minister Crevits de audiometrie-test voor de leerlingen van het vijfde leerjaar en derde secundair wordt vervangen door de SPIN-test, de 'spraak in ruis'-test. Die test is gevoeliger dan de klassieke audiometrie uitgevoerd in CLB's en biedt bijkomend de mogelijkheid om vroegtijdig lawaaischade op te sporen. Door advies op maat na screening, zelfs bij minieme schade, kan het algemeen Vlaams preventiebeleid ten aanzien van lawaaischade vanuit de praktijk van de CLB worden versterkt. Op dit moment loopt in elf CLB's een praktijktoets voor de SPIN-test, met als doel het optimaliseren van een sluitend implementatieplan. Vanaf volgend schooljaar starten nog meer CLB's met de SPIN-test en vanaf schooljaar 2016-2017 zullen alle CLB's de aangepaste gehoortest gebruiken.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Mevrouw Freya Saeys (Open Vld): Dank u wel, minister. U zei dat de kennisverwerving niet volstaat. Daar ben ik het volledig mee eens. Het klopt ook dat oordoppen een vals gevoel van veiligheid geven. Daarom pleit ik voor een kwaliteitsvolle oordop. Oordoppen op maat kosten nu 150 euro. Jongeren zullen dat er niet voor betalen, vaak kennen ze de gevaren van luide muziek niet eens. Komen er nieuwe preventieve maatregelen? Vindt u het zinvol om bij 16- en 18-jarigen ook een gehoortest in te voeren? Als jongeren er zelf mee worden geconfronteerd dat hun gehoor slechter is, dringt dat meer door en zullen ze er toch meer aandacht aan besteden.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: De eerste nieuwe preventieve acties situeren zich op het vlak van middelengebruik en voeding en beweging, naar aanleiding van de gezondheidsconferentie. Ik heb geen informatie dat er op het niveau van de administratie nieuwe acties worden overwogen. Ik wil er gerust naar informeren, maar ik probeer het geheel van onze acties wat te doseren in termen van het haalbare.

De gehoorscreening doen bij andere mensen dan wie in de CLB's komt, is niet zo gemakkelijk. In de CLB's hebben we de testen nu beschikbaar. Met de inspanning die we doen om de CLB's uit te rusten, zetten we al een belangrijke nieuwe stap. Daaraan willen we voorrang geven, zodat het veralgemeend wordt uitgerold.

Kind en Gezin heeft een ALGO-gehoortest. De gegevens daarvan zullen worden gekoppeld aan die van de CLB's, zodat risicogroepen veel beter kunnen worden opgevolgd, vanaf hun eerste levensjaar. Dan kun je veel meer preventief te werk gaan. Dat zal gebeuren via eHealth. Het komt allemaal in één dossier.

Als we daarover een beetje brainstormend nadenken, lijkt het me misschien nog realistischer om eens te kijken of via de Huizen van het Kind iets mogelijk is voor pubers en zo.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Mevrouw Freya Saeys (Open Vld): Minister, volgens mij is het echt nodig dat we acties doen in de middelbare scholen. Dan beginnen jongeren uit te gaan en worden ze meer blootgesteld aan luide muziek. Het is heel belangrijk dat we hen er dan op wijzen om op te letten en oordoppen te gebruiken.

Natuurlijk, de prioriteit moet zijn dat de decibels omlaag gaan. Dan hoef je geen oordoppen te gebruiken. Dat is niet altijd zo simpel, voor organisatoren. Maar dat zou de prioriteit moeten zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.